EQUAL

Yanvar 2024

TENG - BIZ BIRGALIKDA GENDER TENGLIGI TARAFDORIMIZ

So'rov hisoboti

O'zbekistondagi zo'ravonlik va tengsizlik haqida gender rivoyatlari

Ushbu nashr Yevropa Ittifoqi bilan birgalikda moliyalashtirildi. Uning mazmuni faqat Afina hamkorlikdagi ekspertlartarmog'ining javobgarligibo'lib, Yevropa Ittifoqi nuqtai nazarini aks ettirmasligi mukin

Co-funded by the European Union

A.N.C.E

FARG'ONA VILOYATI "MEHRJON" AYOLLAR VA BOLALAR MARKAZI

EQUAL

TABLE OF CONTENTS

I. KIRISH

A.Tavsif 1
B. Tadqiqot metodologiyasi 2
C. Demografiya 3

II. GENDER TENGSIZLIGI: XULQ-ATVOR VA HODISA (MIQDORIY)

A. Fikrlar va qarashlar 8
B. Siyosiy masalalar 13
C. Gender tengligi haqidagi bayonotlar 19
D. Oilada erkak va ayol munosabatlari 37
E. Xulq-atvor: Gender tengsizligining chastotasi 47

III. GENDER TENGLIGI HAQIDAGI BILIM VA E'TIQODLAR (SIFAT)

A. Umuman 57
B. Domestic Violence 61

IV. TAVSIYALAR 65

I. Kirish

A. Tavsif

Ushbu hisobotning maqsadi Farg'ona, Qashqadaryo va Namangan viloyatlari hamda Toshkent shahri aholisining gender tengligi va oiladagi zo'ravonlik hissini o'rganish bo'yicha o'tkazilgan tadqiqot natijalarini jamlashdan iborat. Ushbu tadqiqot Yevropa Ittifoqi tomonidan moliyalashtiriladigan va 01.02.2023 dan 30.06.2026 yilgacha amalga oshiriladigan "TENG - Biz birgalikda gender tengligi tarafdorimiz" loyihasining bir qismidir.

Loyihaning asosiy maqsadi O‘zbekistonda gender zo‘ravonlikni kamaytirishga hissa qo‘shishdan iborat bo‘lib, bu masala eng ko‘p tarqalgan hududlar: Farg‘ona, Qashqadaryo, Namangan viloyatlari va Toshkent shahriga alohida e’tibor qaratiladi. Tadqiqot ko'rsatilgan hududlardagi aholining istiqbollari va hayotiy voqeliklarini yaxshiroq tushunish uchun mo'ljallangan.

Umumiy aholining gender tengligi va oilaviy zo'ravonlik haqidagi tasavvurlarini kichik miqyosda o'rganish (2023 yil may - dekabr)

“TENG” loyihasining dastlabki bosqichi o‘zbek jamiyati aholisining gender tengligi va oilaviy zo‘ravonlik haqidagi tasavvurlariga qaratilgan kichik miqyosdagi tadqiqotni o‘z ichiga oladi va 2023-yil 10-sentabrdan 15-dekabrgacha o‘tkazildi. Farg‘ona, Namangan, Qashqadaryo va Toshkent shaharlarida gender asosidagi zo‘ravonlik, hukmron munosabat, stereotiplar va noto‘g‘ri qarashlarning tarqalishi o’rganildi.

B. Tadqiqot metodologiyasi

So'rov respondentlarga o'zlarining ba'zi tasavvurlarini tushuntirish imkoniyatini berish uchun mo'ljallangan miqdoriy va sifat so'rovidan iborat edi. Ushbu aralash usullar O'zbekistonda kechayotgan tajribalarni chuqurroq tahlil qilish imkonini berdi.

Tadqiqot rus va o‘zbek tillarini yaxshi biladigan olti nafar tadqiqotchi bilan hamkorlikda olib borildi. Ushbu ko'p tilli yondashuv turli xil ishtirokchilarni osongina jalb qilishlari va tadqiqotga hissa qo'shishlarini ta'minlash uchun ataylab tanlangan. Ishtirokchilarni tanlash tasodifiy tarzda amalga oshirildi va tadqiqotchilar ishtirokchilarga shaxsan so'rovnomalarni taqdim etdilar. Ishtirokchilardan anketalarni qo'lda to'ldirish so'ralgan. Maxfiylikni saqlash va nozik mavzularda halollikni rag'batlantirish uchun barcha anketalar anonim edi.

Yig'ilgan ma'lumotlar jinsi bo'yicha ajratilgan va yosh, ta'lim darajasi va yashash joyi kabi boshqa ko’rsatkichlar bilan birgalikda tahlil qilingan. Ma'lumotlar tahlili Excel yordamida amalga oshirildi.

Ushbu so‘rov O‘zbekistondagi gender dinamikasini tahlil qilishda birinchi qadam bo‘lib, belgilangan yo‘nalishlarni har tomonlama va xolis o‘rganish uchun mo‘ljallangan. Turli kelib chiqishi, jinsi va yoshidagi ishtirokchilar javob berishga da'vat etildi. Ushbu so‘rov natijalari Farg‘ona, Namangan, Qashqadaryo va poytaxt - Toshkent shaharlari bilan cheklangan, chunki bu hududlarda zo‘ravonlik holatlari yuqori. Olingan ma’lumotlar strategik rejalashtirish, o‘quv dasturlarini shakllantirish, hamkorlar bilan muhokama qilish va O‘zbekistonda qonunchilikni isloh qilish bo‘yicha takliflar ishlab chiqishda foydalaniladi.

Ma'lumotlar to'plangan axborotlarning vizual ko'rinishini ta'minlash uchun hikoya tavsiflari va grafiklar orqali taqdim etildi. Agar savol javobsiz qoldirilgan yoki o'qib bo'lmaydigan bo'lsa, javob "Yo'q" deb belgilandi.

C. Demografiya

Umumiy ishtirokchilar soni: 86 nafar

Jins bo’yicha taqsimoti

-68,60% ayollar
-31.40% erkaklar

Yosh bo’yicha taqsimoti

- 18-24 yosh: 19,77%
- 25-34 yosh: 25,58%
- 35-44 yosh: 23,26%
- 45-54 yosh: 17,44%
- 55+ yosh: 13,95%

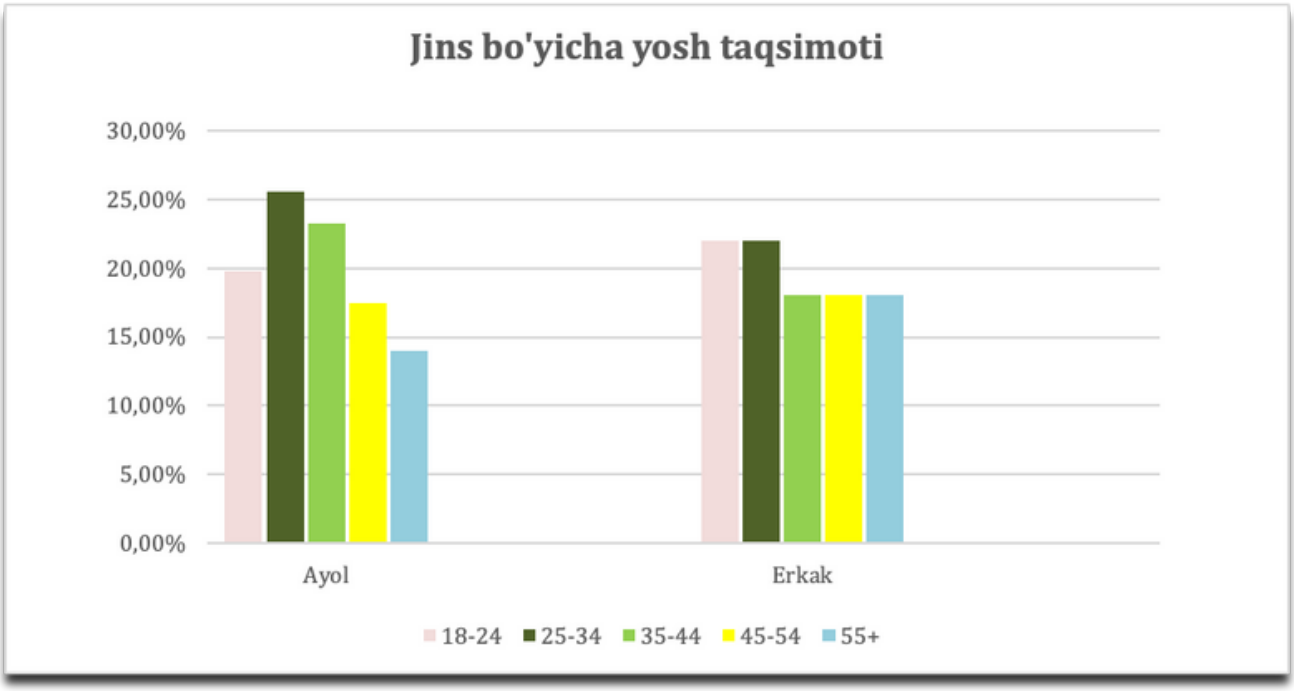

Ta'lim darajasi, guruh har xil ta'lim darajasiga ega

- Bakalavr darajasi 46.51%
- Magistr darajasi 9.30%
- Rasmiy ta'lim yo'q 2.33%
- BOSHQA 12.79%
- PhD 2.33%
- Boshlang'ich ta'lim 3.49%
- O'rta ta'lim 23.26%

- Barcha yoshdagi guruhlarda katta qismi bakalavr darajasiga ega.
- Xususan, 18 yoshdan 24 yoshgacha bo‘lgan shaxslarning 65 foizi, 55 va undan yuqori yoshdagilarning 58 foizi bakalavr darajasiga ega.
-25 dan 54 yoshgacha bo'lgan guruhda o'rta ma'lumotga ega bo'lgan shaxslar ulushi 25% dan 32% gacha tushadi.

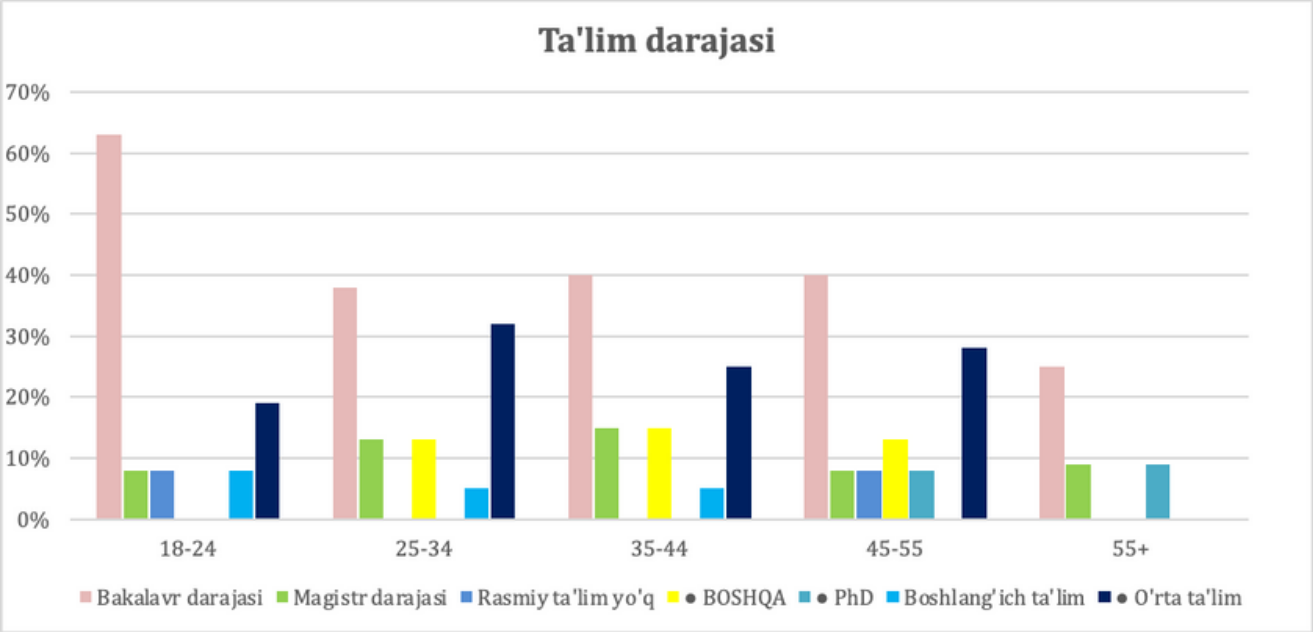

Bizning misolimizdagi ta'lim va gender o'rtasidagi bog'liqlikni tahlil qiladigan bo'lsak, erkaklar ham, ayollar ham bakalavr darajalarining sezilarli darajada tarqalishini ko'rsatadi. Shunga qaramay, ayollarning erkaklarga nisbatan ko'proq foizi bakalavr darajasiga ega (ayollar uchun 50,85%, erkaklar uchun 37,04%). Shunisi e'tiborga loyiqki, erkaklar uchun o'rta ta'lim ham muhim ta'lim yutug'ini ifodalaydi, 29,63% bunday darajalarga ega.

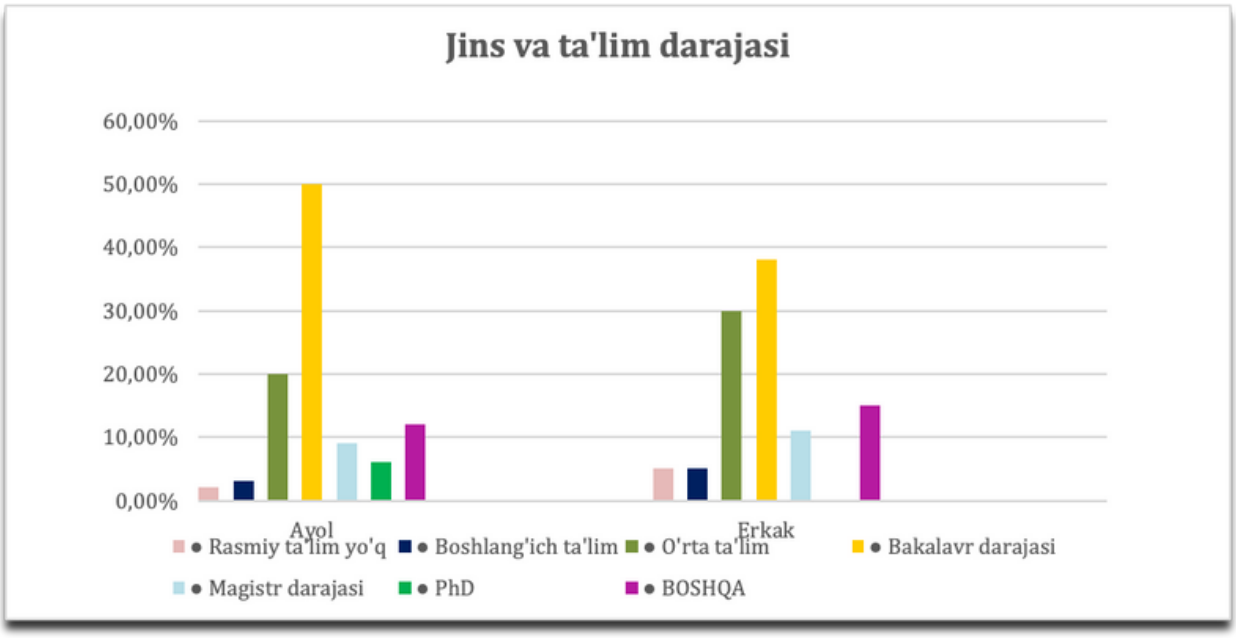

Yashash joyi

- Farg'ona 26.74%
- Qashkadaryo 25.58%
- Namangan 22.09%
- Namangan 2.33%
- Boshqa 1.16%
- Tashkent 22.09%

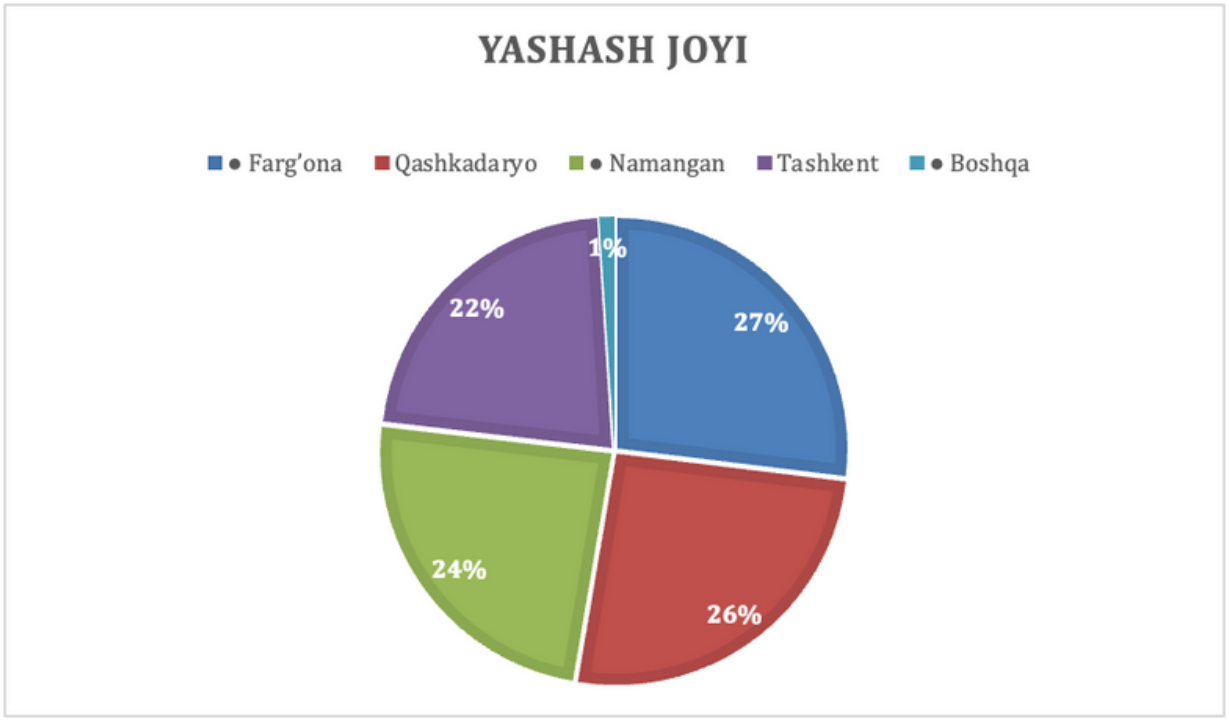

Oilaviy holati

- Uylanganlar/ turmushga chiqqanlar 53,49%
- Boshqa 5,81%
- Ajralgan/alohida yashaydi 22,09%
- Yolg’iz 15,12%
- beva qolganlar 3,49%

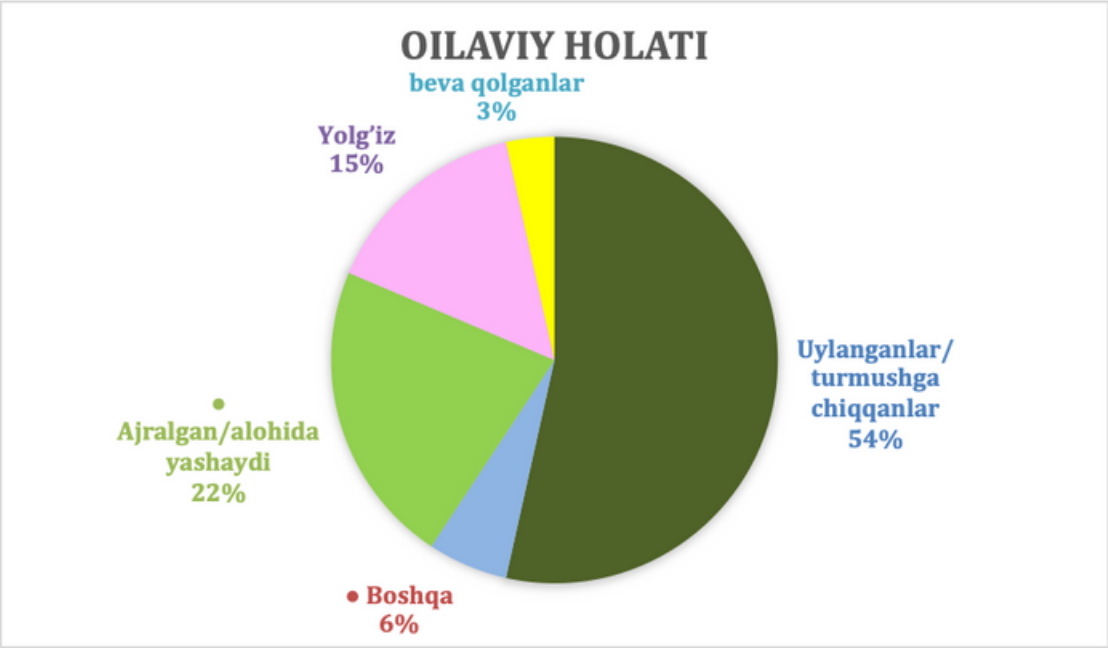

Turmush o’rtog’ining ta'lim darajasi

- Men bilimliroqman 1,16%
- Men kam ma'lumotliman 20,93%
- Men bilimliroqman 2 5,58%
- Yo‘q 4,65%
- Bir xil 46,51%
- Bir xil 1,16%

Din haqida, 3 ta pravoslav nasroniydan tashqari, namunadagi deyarli barchasi musulmonlar edi (96,51%).

Ish bilan bandligi

- Rasmiy ish bilan bandlar 53,49%
- Norasmiy ish bilan bandlar 16,28%
- Onalik ta'tilida 1,16%
- Hech qachon ishlamagan 2,33%
- Nafaqaga chiqqan 4,65%
- Talaba 11,63%
- Talaba; Rasmiy ish bilan band 2,33%
- Ishsizlar 8,14%

Bandlik sohasi:

- Qo'riqchi 1,16%
- Xalqaro korxona 10,47%
- Yo‘q 3,49%
- Nodavlat sektor 3,49%
- Xususiy va davlat sektori 1,16%
- Xususiy sektor 30,23%
- Davlat sektori 33,72%
- Yakka tartibdagi tadbirkorlar (fermer xo‘jaligi) 5,81%
- Yakka tartibdagi tadbirkorlar (fermer xo‘jaligidan tashqari) 10,47%

O‘zaro tahlilga ko‘ra, rasmiy ravishda band bo‘lganlarning 50% davlat sektorida, 39,13% esa xususiy sektorda ishlaydi. Bundan tashqari, norasmiy band bo'lganlarning 57,14 foizi xususiy sektorda ishlaydi.

II. Gender tengsizligi: xulq-atvor va hodisa (miqdoriy)

A. Fikrlar va qarashlar

1. Sizningcha, O‘zbekistonda gender tengligi mavjudmi?

Umumiy tushuncha:

- Respondentlarning ko'pchiligi (47,67%) O'zbekistonda gender tengligi mavjud deb hisoblaydi.
- Muhim qismi (43,02%) gender tengligi yo'q deb hisoblaydi.
- Jins bo'yicha ajratilganda javoblarda katta farq yo'q edi.

Yosh bo’yicha tahlil:

- Yosh taqsimoti gender tengligini idrok etish bo'yicha qiziqarli fikrlarni ochib beradi.
- 18-24 yosh guruhi eng optimistik bo'lib ko'rinadi, bu toifadagi respondentlarning 58,82 foizi gender tengligi mavjudligini ko'rsatadi.
- Aksincha, 35-44 yosh guruhi eng pessimistik hisoblanadi, 60% gender tengligi yo'qligiga ishonadi.

2. Sizningcha, oiladagi zo‘ravonlik qurbonlari bo’yicha yetarli xabardorlik bormi va ularga yordam ko‘rsatilmoqdami?

- Respondentlarning yarmidan ko'pi (51,16%) oiladagi zo'ravonlik qurbonlari haqida yetarlicha xabardorlik va yordam yo'q, deb hisoblaydi.
- Ishtirokchilarning uchdan bir qismi (36,05%) yetarlicha xabardorlik va qo'llab-quvvatlash mavjudligiga ishonishadi.
- Nisbatan kichik foiz (12,79%) "Yo'q" deb javob berdi.
- Etarlicha qo'llab-quvvatlash borligiga ishonuvchilar va yo'qlar o'rtasidagi sezilarli tafovut ishtirokchilar o'rtasida turli xil fikrlarni bildiradi.
- Jins bo'yicha ajratilganda katta farqlar yo'q edi. Respondentlarning yarmidan ko'pi (51,16%) oiladagi zo'ravonlik qurbonlari haqida yetarlicha xabardorlik va yordam yo'q, deb hisoblaydi.

3. Sizningcha, ayollarga nisbatan zo‘ravonlik O‘zbekistonda muhim masalami?

Umumiy tushuncha:

- Respondentlarning aksariyati (55,81%) O‘zbekistonda ayollarga nisbatan zo‘ravonlik muhim masala, deb hisoblaydi.
- Muhim qismi (27,91%) buni dolzarb masala emas deb hisoblaydi.
- Muhim foiz (16,28%) "Yo'q" deb javob berdi.

Javoblarni jins bo’yicha taqqoslash:

- Erkaklar va ayollar o'rtasida idrok etishda farq bor.
- Ayollarning yuqori foizi (61,02%) erkaklarga nisbatan (44,44%) ayollarga nisbatan zo'ravonlikni muhim masala deb biladi.

4. Sizning erkak yoki ayolligingiz kundalik hayotingizda muhim omil deb o'ylaysizmi? Ishda-chi?

- Javoblar qutblangan fikrni bildiradi, ishtirokchilarning 48,84% "yo'q" va 41,86% "ha" deb javob berishadi.
- Nisbatan kichik foiz (9,30%) "Yo'q" deb javob berdi, bu noaniqlik yoki ular savolni tushunmaganliklarini ko'rsatdi.
- Jins bo'yicha ajratilganda katta farqlar yo'q edi.

5. O'zbekistonda ish qidirishda jins muhim omil deb o'ylaysizmi?

- Respondentlarning yarmidan sal ko'pi (52,33%) O'zbekistonda ish qidirishda jins muhim omil deb hisoblaydi.
- Taxminan uchdan biri (36,05%) jinsni muhim omil emas deb hisoblaydi.
- Nisbatan kichik foiz (11,63%) "Yo'q" deb javob berdi.
- Jins bo'yicha ajratilganda katta farqlar yo'q edi.

6. Spirtli ichimliklar, charchoq, kelishmovchilik yoki asabiylashish kabi omillar oiladagi zo'ravonlikni oqlash uchun asosli sabab bo’lishi mumkinligiga ishonasizmi?

- Respondentlarning aksariyati (80,23%) alkogol, charchoq, kelishmovchilik yoki asabiylashish kabi omillar oiladagi zo'ravonlik uchun asos bo'lishi mumkinligi haqidagi fikrni rad etadi.
- Nisbatan kichik foiz (10,47%) bu omillardan asos sifatida foydalanish mumkin deb hisoblaydi.
- Respondentlarning bir qismi (9,30%) “Yo'q" deb javob berdi.

Gender tahlili:

- E'tiborli xulosa shundan iboratki, respondentlarning 18,52% erkak bu omillar oiladagi zo'ravonlik uchun asosli sabab bo'lishi mumkin, deb hisoblaydi. Bu nomuvofiqlik tashvish uyg'otadi.

7. Erlar o'z xotinini og'zaki haqorat qilish huquqiga ega ekanligiga ishonasizmi?

- Respondentlarning aksariyati (65,12%) erlar o'z xotinini og'zaki haqorat qilish huquqiga ega degan fikrni rad etadi.
- Katta qismi (22,09%) muayyan sharoitlarda ("Ba'zan") og'zaki haqorat qilish joiz deb hisoblaydi.
- Kamroq foiz (10,47%) erlar o'z xotinlarini og'zaki haqorat qilish huquqiga ega ekanligini tasdiqlaydilar.
- Juda kichik foiz (2,33%) "Yo'q" deb javob berdi.

Gender tahlili:

- Og'zaki zo'ravonlikni oqlaydigan erkaklarning ulushi eng ko'p e'tiborga molik bo'lib, 37,04% "Ba'zan" va 22,22% "Ha" deb javob bergan, ya'ni 59,26% erkaklar zo'ravonlikni oqlagan.

Ayollarning javoblari:

- Ayollarning 15,25 foizi og'zaki haqoratni "ba'zan" oqlanishi mumkin, 5,08 foizi esa buni oqlanishi mumkin ("Ha") deb hisoblashi, jami 20,33 foizi ham tashvishlidir.

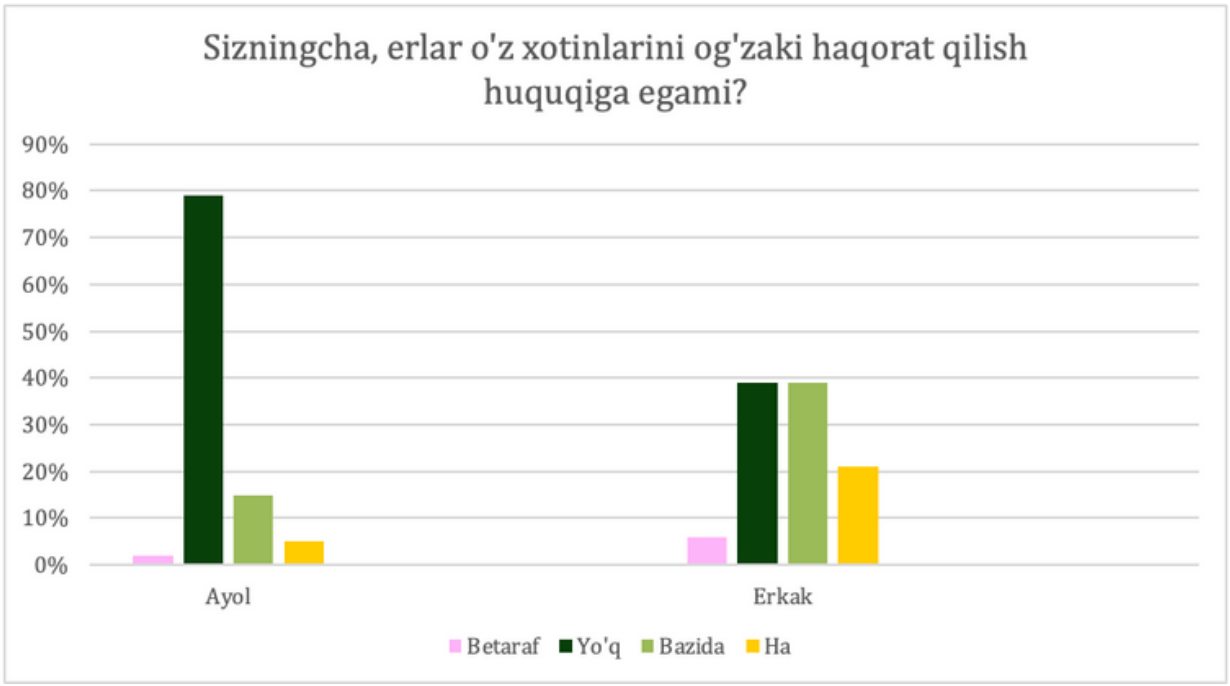

55 va undan katta yoshdagi respondentlarning 50 foizi og'zaki zo'ravonlikni ba'zan oqlanishi mumkin deb hisoblashi jiddiy tashvish uyg'otadi.

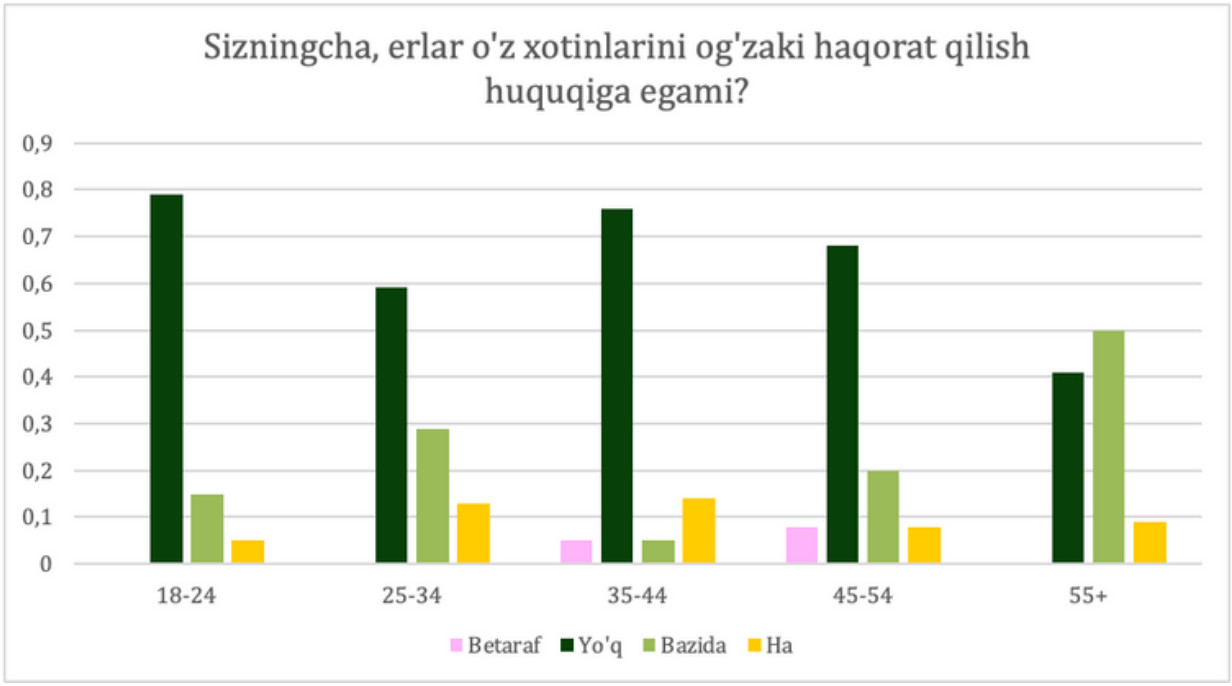

8. Sizningcha, er o'z xotiniga jismonan zarar etkazishi mumkinmi?

- Respondentlarning aksariyati (83,72%) erning o'z xotiniga jismonan zarar etkazishi mumkinligi haqidagi fikrni rad etadi.
- Kichikroq qismi (10,47%) jismoniy zararni ba'zan oqlash mumkin deb hisoblaydi.
- Kichik foiz (3,49%) jismoniy zarar har doim maqbul ekanligini tasdiqlaydi.
- Juda kichik foiz (2,33%) "Yo'q" deb javob berdi.
- Shuni ta'kidlash joizki, bu raqamlar 7-savolda qayd etilganlardan biroz farq qiladi, bu jismoniy zo'ravonlik og'zaki haqoratdan ko'ra yomonroq qabul qilinishini ko'rsatadi.

Gender tahlili:

- Ma'lumotlar gender nomuvofiqligini ko'rsatadi, erkaklarning 25,93 foizi jismoniy zararni ba'zan oqlash mumkin, deb hisoblaydi va 11,11 foizi buni har doim maqbul deb ta'kidlaydi.

Yosh tahlili:

- 25-34 yoshdagilarning 9,09 foizi jismoniy zararni har doim maqbul deb bilishi xavotir uyg'otadi.
- Bundan tashqari, 55 va undan katta yoshdagilarning 25 foizi jismoniy zararni ba'zan oqlanishi mumkinligiga ishonishi tashvish uyg'otadi.

9. Xotinlarini, opa-singillarini yoki qizlarini jismonan yoki og'zaki haqorat qilgan erkaklar qonuniy jazolanishi kerakligiga ishonasizmi?

Umumiy tushuncha:

- Respondentlarning aksariyati (74,42%) o'z xotini, opa-singillari yoki qizlarini jismoniy yoki og'zaki haqorat qilgan erkaklar qonuniy jazolanishi kerak, deb hisoblaydilar.
- Nisbatan kichik foiz (12,79%) "Yo'q" deb javob berdi.
- Xuddi shu foiz (12,79%) "Yo'q" deb javob berdi.

Jins va yosh farqlari:

- Ta'kidlash joizki, erkaklarning 25,93% va 55 va undan katta yoshdagi respondentlarning 25,00 foizi o'z oila a'zolarini zulm qilgan erkaklar qonuniy jazoga tortilmasligi kerak deb hisoblaydilar. Bu nomuvofiqlik, ehtimol, avlodlar bo'linishiga ishora qiladi.

10. Sizningcha, davlat oilaviy zo'ravonlik qurboni bo'lgan yoki o'z uyida o'zini xavfsiz his qilmagan ayollar uchun boshpana qurishi kerakmi?
Umumiy tushuncha:

- Respondentlarning aksariyati (67,44%) oiladagi zo'ravonlik qurboni bo'lgan yoki o'z uyida o'zini xavfsiz his etmayotgan ayollar uchun davlat boshpana qurishi kerak, deb hisoblaydi.
- Nisbatan kichik foiz (19,77%) "Yo'q" deb javob berdi.
- Shunga o'xshash foiz (12,79%) "Yo'q" deb javob berdi.
- Gender nomuvofiqligi:
- Ta'kidlash joizki, erkaklarning 33,33 foizi bunday vaziyatlarda davlat ayollar uchun boshpana qurmasligi kerak, deb hisoblaydi. Ushbu gender nomuvofiqligi siyosatni rejalashtirish va targ'ib qilishda e'tiborga olish muhimdir.

11. Sizningcha, O'zbekistonda oiladagi zo'ravonlikni bartaraf etish uchun qonunchilikni joriy qilish yoki amaldagi qonunlarni muvofiqlashtirish kerakmi?

- Respondentlarning aksariyati (53,49%) O‘zbekistonda oiladagi zo‘ravonlikni bartaraf etish uchun yangi qonunlar kiritishi yoki amaldagi qonunlarni muvofiqlashtirish kerak, deb hisoblaydi.
- E'tiborli qismi (26,74%) "Yo'q" deb javob berdi, bu potentsial noaniqlik yoki mavjud qonunchilik bazasi bo'yicha bilim etishmasligidan dalolat beradi.
- Kamroq foiz (18,60%) yangi qonunlar kiritish yoki amaldagi qonunlarni muvofiqlashtirish shart emas deb hisoblaydi.
- Jins bo'yicha ajratilganda javoblarda katta farqlar yo'q edi.

Xulosa:

1. Gender tengligi va oiladagi zo'ravonlik haqidagi fikrlar sezilarli darajada farq qiladi, bu noto'g'ri tushunchalarni bartaraf etish va ushbu murakkab ijtimoiy muammolarni umumiy tushunishni rag'batlantirish uchun maqsadli ta'lim kampaniyalarini o'tkazish zarurligini ta'kidlaydi.
2. Muayyan xatti-harakatlarni qabul qilishda gender farqlari, xususan, 18,52% erkaklar oiladagi zo'ravonlikni ma'lum omillarga asoslangan holda oqlaydi, zararli e'tiqodlarga qarshi kurashish va o'zaro hurmat asosidagi munosabatlarni rivojlantirishga qaratilgan maxsus tadbirlarning dolzarbligini ta'kidlaydi.
3. 18-24 yosh toifasi gender tengligiga nisbatan optimistik, 35-44 yosh guruhi esa yuqori pessimizmni ifodalagan holda, yosh guruhlari bo'yicha munosabatning o'zgarishi turli avlod vakillarini hal qilish uchun xabardorlik kampaniyalari va ta'lim dasturlarida yoshga oid strategiyalarning muhimligini ko'rsatadi.

B. Siyosiy masalalar

12. Sizningcha, ayollar oilaviy zo'ravonlikka qarshi kurashda yuridik yordam olish huquqiga ega bo'lishi kerakmi?

Umumiy tushuncha:
- Respondentlarning aksariyati (82,56%) ayollar oilaviy zo'ravonlik holatlarida yuridik yordam olish huquqiga ega bo'lishi kerak degan fikrni qo'llab-quvvatlaydi.

Gender nomuvofiqligi:
- Ayollar kuchliroq qo'llab-quvvatlamoqda deb, 60,47% ijobiy javob bergan, erkaklar esa atigi 22,09% bayonotga qo'shilishgan.

13. Hozirda O'zbekistonda bola tug'ilgandan keyin otalik ta'tilini kafolatlovchi qonunchilik bormi?
- Ayollar (49,16%) va erkaklar (51,85%) respondentlarning muhim qismi otalik ta'tillari to'g'risidagi qonun hujjatlari mavjudligini bilishmaydi.

Gender tahlili:
- Ayollar orasida 32,20% otalik to'g'risidagi qonun yo'qligiga, 18,64% esa bu qonun mavjudligiga ishonadi.
- Erkaklar orasida 22,22% otalik ta'tiliga oid qonun yo'qligiga, 18,52% esa bu qonun mavjudligiga ishonadi.

Ma'lumotlar mamlakatda otalik ta'tillari to'g'risidagi qonunchilik bo'yicha xabardorlik darajasi pastligini ko'rsatadi. Respondentlarning aksariyati noaniqlikni bildiradi yoki uning mavjudligi haqida ma'lumotga ega emas.

14. Otalik ta'tili qonun bilan kafolatlangan bo'lishi kerakmi?

- Ayollarning 54,24 foizi otalik ta'tillari qonun bilan kafolatlanishi kerak, deb hisoblaydi.
- Ayollarning 37,29 foizi bunga kafolat berilmasligi kerak deb hisoblaydi.
- Erkaklar orasida 48,15% otalik ta’tilining qonun bilan kafolatlanishi g‘oyasini qo‘llab-quvvatlasa, 37,04% bu kafolatlanmasligi kerak, deb hisoblaydi.
- Erkaklar ham, ayollar ham kafolatlangan otalik ta'tilini qo'llab-quvvatlasa-da, bu g'oyani qo'llab-quvvatlovchi ayollar foizi erkaklarnikiga nisbatan bir oz yuqoriroq.

15. O'zbekistonda homiladorlik ta'tilini kafolatlovchi qonunchilik bormi?

- Ayollar (91,53%) va erkaklar (77,78%) respondentlarning aksariyati mamlakatda homiladorlik va tug'ish ta'tillarini kafolatlovchi qonunchilikdan xabardor.
- Ayollarning (1,69%) va erkaklarning (3,70%) kichik foizi bunday qonunchilik mavjud emas deb hisoblaydi.
- Respondentlarning kichik foizi, ayniqsa erkaklar (11,11%) javob bermadi.
- Ma'lumotlar xabardorlikdagi gender farqini aks ettiradi, erkaklarnikiga nisbatan ayollarning tug'ruq va tug'ish ta'tillari to'g'risidagi qonunchilikdan xabardorligi yuqori. Ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, ko'proq respondentlar otalik ta'tilidan ko'ra onalik ta'tillari haqida bilishadi.

16. Onalik ta'tili qonun bilan kafolatlangan bo'lishi kerakmi?

- Javob bergan respondentlarning aksariyati, ham ayollar, ham erkaklar, homiladorlik va tug'ish ta'tillari qonun bilan kafolatlanishi kerak, deb hisoblaydilar.
- Ayollarning 13,56 foizi va erkaklarning 14,81 foizi savolga javob bermagani tushunish, javob berishga tayyorlik yoki boshqa omillar bilan bog'liq potentsial xavotirlarni keltirib chiqaradi. Shunisi e'tiborga loyiqki, 15-savolda ko'proq respondentlar tug'ruq ta'tilining mavjudligiga bag'ishlangan. Ushbu nomuvofiqlik qonunchilik bilan bog'liq muhokamalar yanada murakkabroq bo'lishi yoki nuansli istiqbollarni o'z ichiga olishi mumkinligini ko'rsatishi mumkin.

17. O'zbekistonda ayollarga nisbatan zo'ravonlikka qarshi qonunlar bormi?

- Erkaklarning deyarli yarmi (44,44%) va ayollarning yarmidan sal ko'pi (52,54%) O'zbekistonda ayollarga nisbatan zo'ravonlikka qaratilgan qonunlar mavjudligidan xabardor.

Savodxonlikni etishmasligi:

- Ayollar (37,29%) va erkaklar (37,04%) respondentlarning salmoqli qismi ayollarga nisbatan zo'ravonlikka qaratilgan qonunlar mavjudligidan bexabar.

Gender tahlili:

- Xabardorlikda gender farqi mavjud bo'lsa-da, erkaklar ham, ayollar ham ayollarga nisbatan zo'ravonlikka qaratilgan qonunlarning mavjudligi haqida jiddiy ma'lumotga ega emaslar.

18. Ishtirokchilardan oiladagi zo'ravonlik/tajovuz to'g'risidagi qonunlari mavzusida eng ko'p rozi bo'lgan bayonotni tekshirish so'ralgan.

Savol	Javoblar soni	Jins bo'yicha taqsimoti
A. Ular ayol uchun erkakka nisbatan oilaviy zo'ravonlikda ayblovini qo'yishini osonlashtiradi.	18	33.33% erkaklar 15.25% ayollar
B. Ular juda qattiqqo'l.	5	11.11% erkaklar 3.39% ayollar
C. Ular etarlicha qattiq emas.	24	14.81% erkaklar 33.90% ayollar
D. Ular zo'ravonlik qurbonlarini etarli darajada himoya qilmaydi.	30	18.52% erkaklar 42.37% ayollar

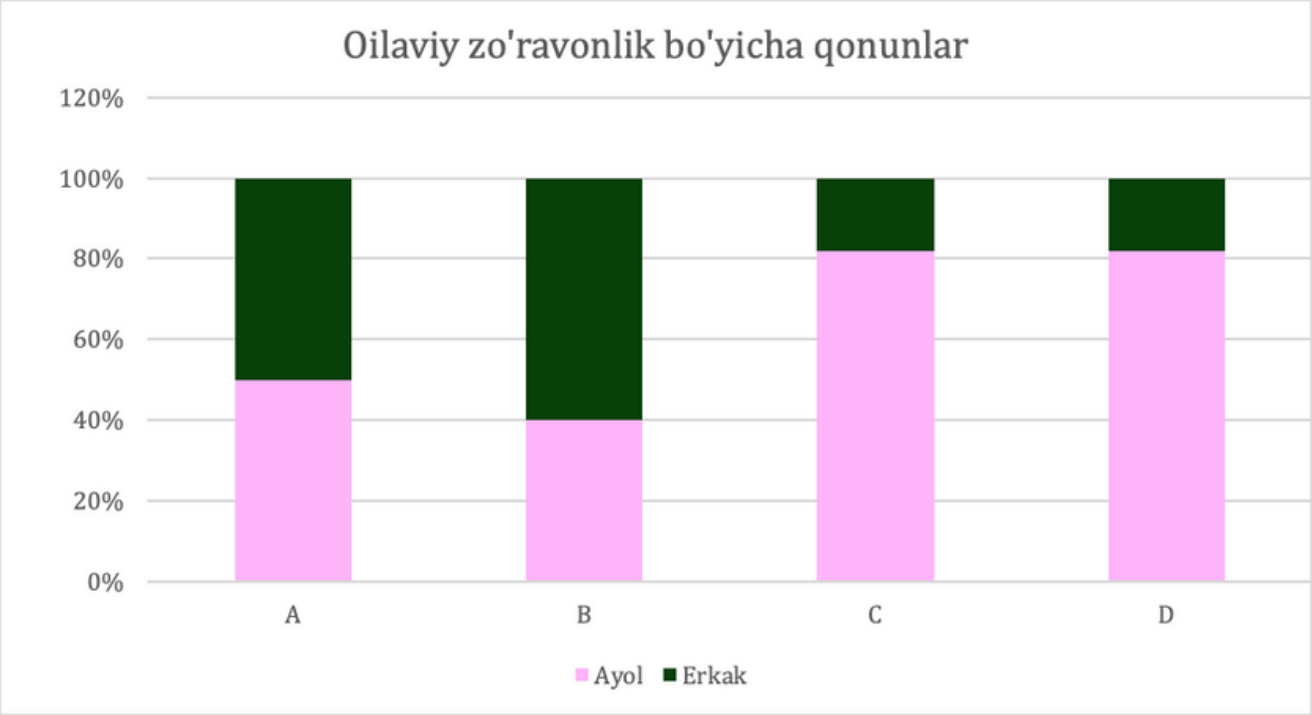

- Ishtirokchilarning ko‘pchiligi (30 ta javob) qonunlar zo‘ravonlik qurbonlarini yetarlicha himoya qilmasligini ta’kidladi.
- Ta’kidlaganlar orasida ayollar (42,37%) erkaklarga (18,52%) nisbatan yuqoriroq bo'lgan.

Qonunlarning qattiqligi:

- Ishtirokchilarning yana bir guruhi (24 ta javob) qonunlar yetarli darajada qattiq emas deb hisoblaydi. Erkaklardan (14,81%) ko'proq ayollar (33,90%) bu fikrga qo'shiladi.

Javobga tortilishi qulayligi:

- Ishtirokchilarning kichikroq guruhi (18 ta javob) qonunlar ayolning erkakka nisbatan ayblov qo'yishini juda osonlashtirganiga rozi bo'ldi. Ayollardan (15,25%) ko'proq erkaklar (33,33%) bu fikrda.

Qonunlar juda qattiq:

- Kam sonli ishtirokchilar (5 ta javob) qonunlar juda qattiq, deb hisoblaydi. Ayollardan (3,39%) ko'proq erkaklar (11,1%) bu fikrga qo'shiladi.

Gender tafovutlari:

- Ma’lumotlar tushunchalardagi, xususan, qonunlarning samaradorligi va qattiqqo‘lligi haqidagi qarashlardagi sezilarli gender tafovutlarini ta’kidlaydi.

19. Sizningcha, O'zbekistonda nodavlat notijorat tashkilotlari va mahalliy uyushmalar gender tengligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydimi?

- Fikrlarda sezilarli gender farqi mavjud. Ayollarning salmoqli qismi (67,80%) NNT va mahalliy birlashmalarning ahamiyatiga qo'shilsa, erkaklarning kamroq foizi (44,44%) bu fikrga qo'shiladi.

Javobsizlar:

- Ta'kidlash joizki, bu savolga erkaklarning 29,63 foizi, ayollarning 10,17 foizi javob bermagan.

kelishmovchilik:

- Ayollar (20,34%) va erkaklar (22,22%) respondentlarning bir qismi nodavlat notijorat tashkilotlari va mahalliy birlashmalarning gender tengligini ta'minlashda muhim rol o'ynashi haqidagi bayonotga qo'shilmaydi.

20. Jamiyatingizda yoki ish joyingizda ayollarga nisbatan zo'ravonlikning oldini olishga qaratilgan har qanday kampaniya yoki tadbirlar haqida eshitganmisiz?

- Ayollar (55,93%) va erkaklar (51,85%) respondentlarning aksariyati jamiyatda yoki ish joyida ayollarga nisbatan zo'ravonlikning oldini olishga qaratilgan kampaniyalar yoki tadbirlardan xabardor.

Savodxonlikni etishmasligi:

- Respondentlarning sezilarli foizi, xususan, ayollar (33,90%) va erkaklar (22,22%) bunday kampaniyalar yoki tadbirlardan bexabar.

Javobsizlar:

- Ayollarning kamroq foizi (10,17%) va erkaklarning yuqori foizi (25,93%) bunday kampaniyalar yoki faoliyatlar mavjudligini bilmasligini bildirgan.

Gender nomuvofiqligi:

- Ayollar va erkaklar o'rtasida umumiy xabardorlik nisbatan o'xshash bo'lsa-da, ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, bu haqda bilmaganlar yoki bilmaganlar foizida gender farqlari mavjud.

21. Siz televizorda erkaklar ayollarga nisbatan zo'ravonlik qo'llayotgani haqidagi reklama yoki ijtimoiy roliklariga duch kelganmisiz?

- Ayollarning bir oz ko'proq foizi (49,15%) erkaklarnikiga (40,74%) nisbatan erkaklarning ayollarga nisbatan zo'ravonlik qo'llashi muammosiga bag'ishlangan reklama yoki ijtimoiy roliklariga duch kelishgan.

Savodxonlikni etishmasligi:

- Ayollarning (38,98%) va erkaklarning (40,74%) sezilarli foizi televidenieda bunday reklama yoki e'lonlarni uchratmaganliklarini aytishadi.

Javobsizlar:

- Ayollarning kichik foizi (11,86%) va erkaklarning biroz kattaroq foizi (18,52%) savolga javob bermadi.

Gender nomuvofiqligi:

- Bunday xabarlarga duch kelganlar foizida gender farqi mavjud bo'lsa-da, ayollar va erkaklar o'rtasida umumiy xabardorlik nisbatan o'xshash.

22. Jamiyatingizda yoki ish joyingizda erkaklarni otalikka jalb qilishga undaydigan har qanday kampaniya yoki tadbirlar haqida eshitganmisiz?

- Ayollarning (76,27%) ham, erkaklarning ham (44,44%) aksariyati erkaklarni otalikka jalb etishni rag'batlantiradigan kampaniyalar yoki tadbirlar haqida eshitmaganligini aytishadi.

Savodxonlikni etishmasligi:

- Ayollarning (76,27%) erkaklarga (44,44%) nisbatan ancha yuqori foizi o'z jamiyati yoki ish joyidagi bunday kampaniyalar yoki tadbirlardan bexabar.

Erkaklar orasida xabardorlik:

- Erkaklar orasida 37,04% erkaklarning otalikdagi ishtirokini rag'batlantiradigan kampaniyalar yoki tadbirlardan xabardorligini bildiradi.

Javobsizlar:

- Ayollarning (16,95%) va erkaklarning (18,52%) sezilarli foizi savolga javob bermadi.

Xulosa:

- Respondentlar orasida hukm surayotgan kayfiyat ayollarga oilaviy zo'ravonlik holatlarida yuridik yordam ko'rsatishi kerak degan fikr keng tarqalganligini ko'rsatadi. Bu jabrlanuvchilarni huquqiy qo‘llab-quvvatlash muhimligi e’tirof etilishini ta’kidlaydi.

- Ma'lumotlar respondentlarning oilaviy zo'ravonlik va gender tengligi bilan bog'liq qonunchilik bo'yicha umuman xabardor emasligini ko'rsatadi. Shunisi e'tiborga loyiqki, otalik ta'tillari to'g'risidagi qonun hujjatlarida ma'lum bir bo'shliq mavjud. Bu esa aholini ularning huquqlari va qonuniy himoyasi haqida xabardor qilish uchun maqsadli targ‘ibot ishlarini olib borish zarurligini ko‘rsatadi.

- Otalik ta'tillari to'g'risidagi qonunchilik bo'yicha aniq ma'lumotning etishmasligi, maqsadli kampaniyalar muhim ahamiyatga ega bo'lgan muayyan sohani ko'rsatadi. Ushbu bo'shliqni ta'lim tashabbuslari orqali hal qilish ongli qarorlar qabul qilishga hissa qo'shishi va ota-onalar roli uchun yanada qulay muhit yaratishi mumkin.

- Respondentlar, umuman olganda, qonunchilik oilaviy zo'ravonlik qurbonlarini yetarli darajada qo'llab-quvvatlamayapti, degan fikrni bildirishmoqda. Bu qonunchilik bazasidagi bo'shliqlar yoki cheklovlarni idrok etishni ta'kidlaydi va jabrlanuvchilarni qo'llab-quvvatlash tuzilmalarini mustahkamlash va takomillashtirish bo'yicha doimiy harakatlar muhimligini ta'kidlaydi.

- Nodavlat notijorat tashkilotlari (NNT) oilaviy zo'ravonlik qurbonlarini qo'llab-quvvatlashda samarali ekanligi haqidagi umumiy ishonch ijobiy xulosadir. Bu ushbu tashkilotlarning qiymati va ta'sirini ta'kidlaydi va ular huquqiy bazani to'ldirishda va qo'llab-quvvatlash bo'shliqlarini to'ldirishda hal qiluvchi rol o'ynashini ko'rsatadi.

- Oilaviy zo'ravonlik qurbonlari uchun qonunchilikning etarli darajada qo'llab-quvvatlanmasligini jamoaviy idrok etish yanada keng qamrovli huquqiy choralarni talab qilishni nazarda tutadi. Siyosatchilar va himoyachilar ushbu his-tuyg'ularni jabrlanuvchilarning ehtiyojlarini yaxshiroq qondirish uchun mavjud qonunchilikni ko'rib chiqish va takomillashtirish uchun turtki sifatida ko'rishlari mumkin.

C. Gender tengligi haqidagi bayonotlar

23. Mening gender tusuncham mening kimligimning muhim aksidir.

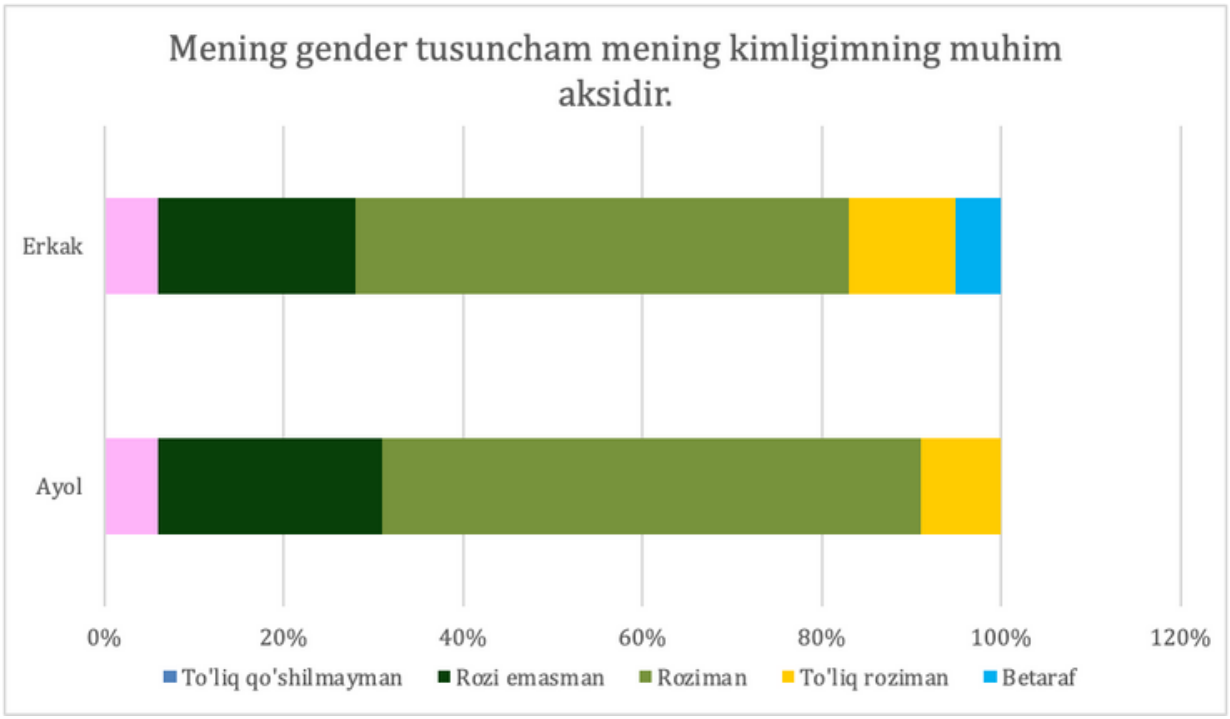

- So'rovda qatnashgan ayollarning aksariyati (57,63%) ularning gender identifikatori shaxining muhim ko'rsatkichi ekanligiga rozi.
- So'rovda qatnashgan erkaklarning sezilarli foizi (29,63%) ularning jinsi shaxsning muhim ko'rsatkichi ekanligiga qat'iy rozi. Boshqa tomondan, ayollarning kichikroq foizi (15,25%) qat'iy rozi.
- Bundan tashqari, erkaklarning 44,44 foizi ularning jinsi shaxsining muhim ko'rsatkichi ekanligiga qo'shiladi.

Gender nomuvofiqligi:

- Qattiq rozi bo'lganlar foizida gender farqi mavjud bo'lsa-da, umumiy kelishuv erkaklar va ayollar o'rtasida nisbatan o'xshashdir.

24. O‘zbekistonda gender kamsitish keng tarqalgan.

Ushbu bayonot o'zgaruvchilardan biri sifatida mintaqadan foydalangan holda tahlil qilindi.

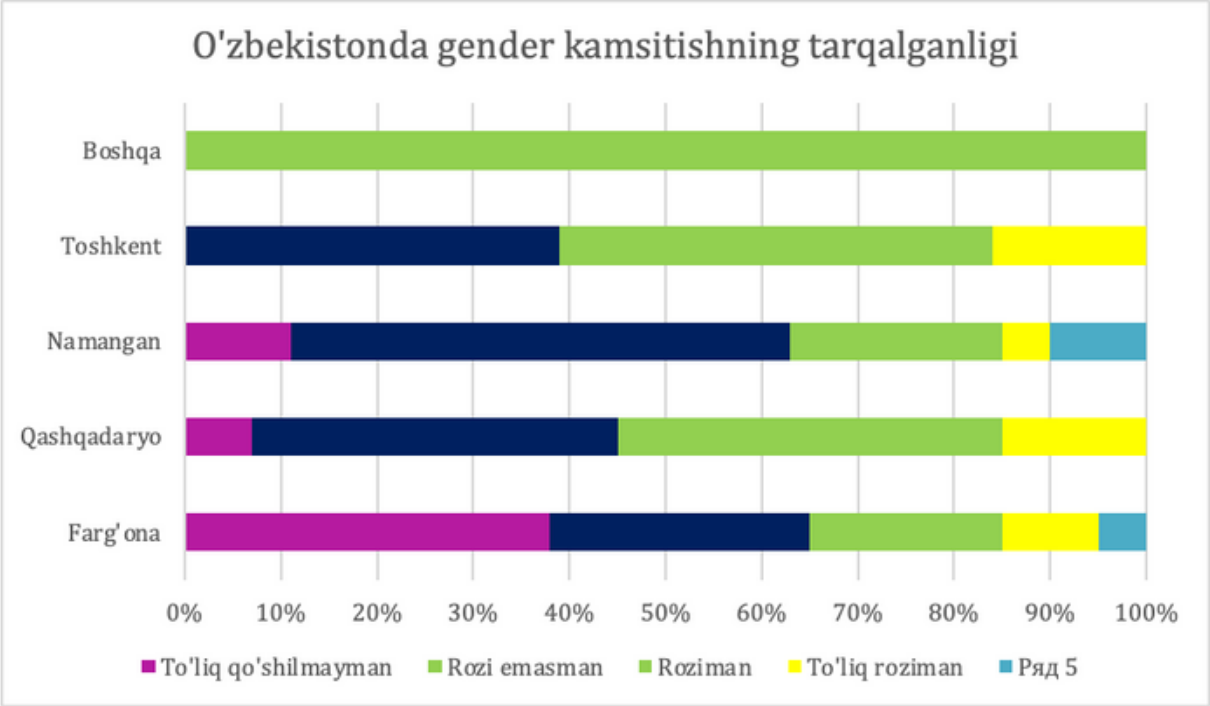

- Ma'lumotlar gender diskriminatsiyasiga munosabatda sezilarli mintaqaviy farqlarni ko'rsatadi.
- Toshkentlik ishtirokchilar gender kamsitish keng tarqalganligi to'g'risida eng yuqori kelishuvni (15,79% qat'iy va 34,12% rozi) ko'rsatmoqda.
- Aksincha, Namanganda ko‘pchilik (52,38%) gender kamsitishning keng tarqalganligi haqidagi fikrga qo‘shilmaydi, Qashqadaryoda (42,85%) ham xuddi shunday tendentsiya kuzatilmoqda.
- Shunisi e'tiborga loyiqki, Farg'onada respondentlarning salmoqli qismi (35,78%) gender diskriminatsiyasining keng tarqalganligi haqidagi fikrga qat'iyan rozi emas.

25. Ayollar erkaklar tomonidan sevilishi va himoya qilinishi kerak.

- Ayollarning ko'pchiligi (54,24%) va erkaklar (55,56%) ayollarni erkaklar sevishi va himoya qilishi kerak degan fikrga qo'shiladi.

Kuchli kelishuv:
- Ayollarning (38,98%) va erkaklarning (18,52%) sezilarli foizi ushbu bayonotga to'liq qo'shiladi, bu ba'zi respondentlar orasida ishonchlilik darajasining sezilarli darajada ekanligini ko'rsatadi.

kelishmovchilik:
- Erkaklarning kichik bir qismi (14,81%) bu bayonotga qo'shilmaydi, qo'shimcha 3,70% erkaklar esa qat'iyan rozi emas. Ayollar tomonida 3,39% rozi, bir xil foiz (3,39%) esa mutlaqo qarshi.

Kuchli kelishuvda gender nomuvofiqligi:
- Ma'lumotlar kuchli kelishuv darajasidagi gender farqini ko'rsatadi, erkaklarnikiga qaraganda ayollarning yuqori foizi qat'iy roziligini bildiradi.

26. Ayollar erkaklar ustidan nazoratni qo'lga kiritish orqali hokimiyatga ega bo'lishga intiladi.

- Ayollarning aksariyati (66,10%) bu bayonotga qo'shilmaydi, bu esa ayollarning erkaklar ustidan nazoratni qo'lga kiritish orqali hokimiyatni qo'lga kiritishga intilishi haqidagi g'oyani rad etishini ko'rsatadi.
- Erkaklar orasida 48,15% bayonotga qo'shiladi.

Kuchli kelishuv va kelishmovchilik:
- Ayollarning sezilarli foizi (13,56%) bu bayonotga qat'iyan qo'shilmaydi va bu tushunchani qat'iyan rad etishini ko'rsatadi.
- Hech bir ayol bu bayonotga qat'iy rozi emas.
- Erkaklar orasida 3,70% qat'iy rozi, 11,11% esa mutlaqo qo'shilmaydi.

Gender tafovutlari:
- Ma'lumotlar gender tafovutini ko'rsatadi, ayollarga nisbatan erkaklarning ko'proq foizi bu bayonotga qo'shiladi. Bundan tashqari, ko'proq ayollar bu bayonotga qat'iyan rozi emaslar.

Javobsizlar:
- Erkaklarning kichik qismi (7,41%) savolga javob bermadi.

27. Ayollar ishdagi muammolarni bo'rttirib ko'rsatishadi.

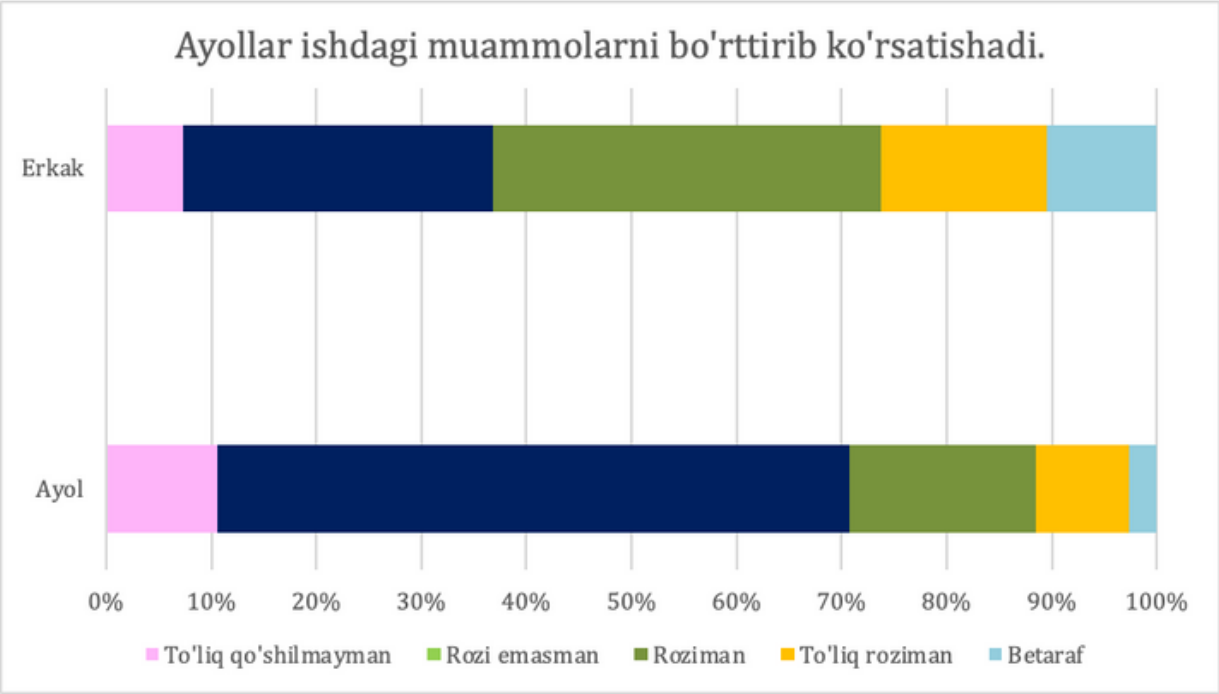

- Ayollarning aksariyati (62,71%) ushbu bayonotga qo'shilmaydi, bu esa ayollarning ishdagi muammolarni bo'rttirib ko'rsatishiga ishonmasligini ko'rsatadi.
- Erkaklar orasida 51,85% bu bayonotga qo'shilib, salmoqli qismi ayollar ish joyidagi muammolarni bo'rttirib yuborishi mumkin degan fikrga qo'shilishini ko'rsatadi.

Kuchli kelishuv va kelishmovchilik:

- Ayollarning sezilarli foizi (10,17%) bu bayonotga qat'iyan qo'shilmaydi va ayollarning ish joyidagi muammolarni bo'rttirib ko'rsatishi haqidagi fikrni keskin rad etishini bildiradi.
- Erkaklar orasida 11,11% qat'iy rozi, 3,70% esa mutlaqo qo'shilmaydi.

Javobsizlar:

- Erkaklar (7,41%) va ayollarning (1,69%) kichik bir qismi savolga javob bermadi. Javob bermaslik sabablarini tushunish mavzu atrofida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan noqulaylik yoki noaniqlik haqida tushuncha berishi mumkin.

Gender tafovutlari:

- Ma'lumotlar gender tafovutini ko'rsatadi, ayollarga nisbatan erkaklarning ko'proq foizi bu bayonotga qo'shiladi. Ayollar o'rtasidagi kelishmovchilik shuni ko'rsatadiki, ko'pchilik ayollarning ish joyidagi muammolarni bo'rttirish stereotipini rad etadi.

28. Gender tengligi iqtisodiy rivojlanish darajasini oshiradi.

- Ayollarning (86,44%) va erkaklarning (55,56%) sezilarli ko'pchiligi bu bayonotga qo'shilib, gender tengligi iqtisodiy rivojlanishning oshishiga hissa qo'shishiga ishonch bildiradi.

Kuchli kelishuv va kelishmovchilik:

- Ayollarning ko'pchiligi (77,97%) rozi, qo'shimcha 8,47% esa gender tengligi va iqtisodiy rivojlanish o'rtasidagi ijobiy munosabatni kuchli umumiy qo'llab-quvvatlashni ta'kidlab, to'liq rozi.
- Erkaklar orasida 44,44% rozi, 11,11% esa qat'iy rozi, bu esa ayollardagidek kuchli bo'lmasa-da, qo'llab-quvvatlashning sezilarli darajasini aks ettiradi.

Qarama-qarshilik darajalari:

- Ayollarning kamroq foizi (10,17%) rozi emas, qo'shimcha 3,39% esa mutlaqo qo'shilmaydi.
- Erkaklar orasida 25,93% rozi emas, 11,11% esa mutlaqo qo‘shilmaydi. Kelishmovchilik darajasi kelishuv darajalariga nisbatan pastroq.

Javobsizlar:

- Erkaklarning kichik qismi (7,41%) savolga javob bermadi.

29. Gender tengligi demokratiya sifatini oshiradi.

- Ayollarning (76,27%) va erkaklarning (44,44%) muhim ko'pchiligi bu bayonotga qo'shilib, gender tengligi demokratiyani takomillashtirishga hissa qo'shadi, degan ishonchdan dalolat beradi.

Kuchli kelishuv va kelishmovchilik:

- Ayollar orasida 6,78% qat'iyan rozi emas, qo'shimcha 8,47% esa qo'shilmaydi. Ijobiy tomondan, 6,78% qat'iy rozi va 69,49% rozi bo'lib, gender tengligi va demokratiya sifati o'rtasidagi ijobiy munosabatni kuchli umumiy qo'llab-quvvatladi.
- Erkaklar orasida 7,41% qat'iyan rozi emas, 40,74% esa qo'shilmaydi. Ijobiy tomondan, 3,70% qat'iy rozi va 40,74% rozi bo'lib, turli darajadagi sudlanganlikdan dalolat beradi.

Javobsizlar:

- Erkaklar (7,41%) va ayollarning (8,47%) kichik foizi savolga javob bermadi.

30. Gender tengligi ekologik barqarorlikni yaxshilaydi.

- Ayollarning (75,27%) va erkaklarning (40,74%) muhim ko'pchiligi bu bayonotga qo'shilib, gender tengligi ekologik barqarorlikni yaxshilashga hissa qo'shadi, degan ishonchdan dalolat beradi.

Kuchli kelishuv va kelishmovchilik:

- Ayollar orasida 5,08% qat'iyan rozi emas, qo'shimcha 18,64% esa qo'shilmaydi. Ijobiy tomondan, 6,78% qat'iy rozi va 69,49% rozi bo'lib, gender tengligi va ekologik barqarorlik o'rtasidagi ijobiy munosabatlarni kuchli umumiy qo'llab-quvvatladi.
- Erkaklar orasida 7,41% qat'iyan rozi emas, 44,44% esa qo'shilmaydi. Ijobiy tomondan, 7,41% qat'iy rozi va 33,33% rozi bo'lib, turli darajadagi sudlanganlikdan dalolat beradi.

Javobsizlar:

- Erkaklarning kichik qismi (7,41%) savolga javob bermadi.

31. Gender tengligi ish va oilani birlashtirishni osonlashtiradi.

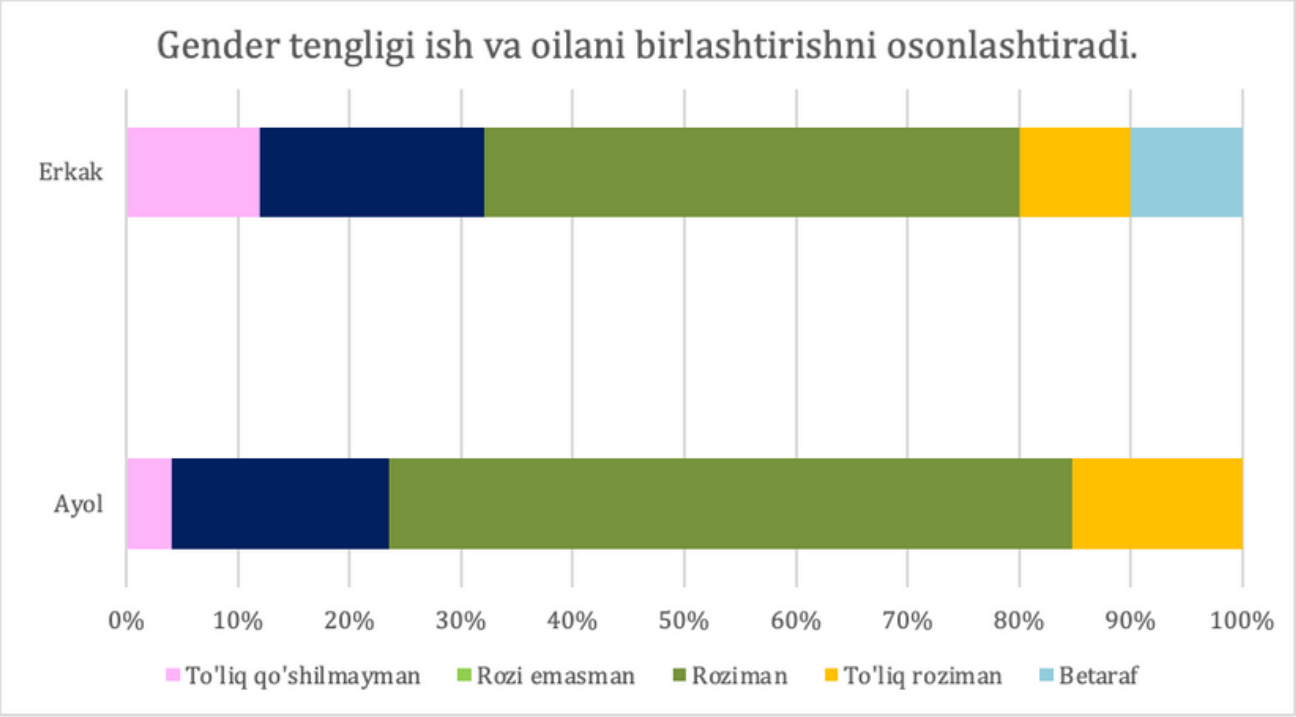

- Ayollarning (74,58%) va erkaklarning (55,56%) sezilarli ko'pchiligi bu bayonotga qo'shilib, gender tengligi ish va oila mas'uliyatini uyg'unlashtirishga yordam beradi, degan ishonchdan dalolat beradi.

Kuchli kelishuv va kelishmovchilik:

- Ayollar orasida 5,08% qat'iyan rozi emas, qo'shimcha 20,34% esa qo'shilmaydi. Ijobiy tomoni shundaki, 16,95% qat'iy rozi va 57,63% rozi bo'lib, gender tengligi ish va oilaning uyg'unligini osonlashtiradi degan g'oyani qat'iy qo'llab-quvvatladi.
- Erkaklar orasida 11,11% javob bermagan. Javob berganlarning 7,41 foizi to‘liq rozi, 48,15 foizi rozi. Boshqa tomondan, 22,22% rozi emas va 11,11% qat'iyan rozi emas, bu turli darajadagi sudlanganlikdan dalolat beradi.

Javobsizlar:

- Erkaklarning sezilarli foizi (11,11%) bu savolga javob bermadi.

32. Gender tengligiga asosan erishildi.

- Ayollarning (69,49%) va erkaklarning (77,78%) muhim ko'pchiligi bu bayonotga qo'shilmaydi yoki mutlaqo qo'shilmaydi, bu esa gender tengligiga katta darajada erishilmagan degan ishonchdan dalolat beradi.

Kuchli kelishuv va kelishmovchilik:

- Ayollar orasida 10,17% qat'iyan rozi emas, qo'shimcha 59,32% esa qo'shilmaydi. Ijobiy tomoni, 1,69% qat'iy rozi va 28,81% rozi, bu gender tengligining hozirgi holati bo'yicha turli nuqtai nazardan dalolat beradi.
- Erkaklar orasida 7,41% qat'iyan rozi emas, 44,44% esa qo'shilmaydi. Ijobiy tomoni, 3,70% qat'iy rozi, 33,33% rozi. Bu gender tengligiga qay darajada erishilganligi haqida bir qator fikrlarni bildiradi.

Javobsizlar:

- Erkaklarning sezilarli foizi (11,11%) bu savolga javob bermadi.
- Ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, erkaklar va ayollarning muhim qismi gender tengligiga asosan erishilganiga ishonmaydi.

33. Ayollarning imkoniyatlarini kengaytirish erkaklarni kuchsizlantirishni anglatadi.

- Ayollarning (72,88%) va erkaklarning (59,26%) muhim ko'pchiligi bu bayonotga qo'shilmaydi yoki mutlaqo qo'shilmaydi, bu esa ayollarning imkoniyatlarini kengaytirish erkaklarning huquqlarini cheklash bilan teng emas degan hukmronlikdan dalolat beradi.

Kuchli kelishuv va kelishmovchilik:

- Ayollar orasida 18,64% qat'iyan rozi emas, qo'shimcha 54,24% esa qo'shilmaydi. Ijobiy tomondan, 3,39% qat'iy rozi va 23,73% rozi bo'lib, ayollarning imkoniyatlarini kengaytirishning erkaklarga ta'siri bo'yicha turli nuqtai nazarlarni taklif qiladi.
- Erkaklar orasida 18,52% qat'iyan rozi emas, 40,74% esa qo'shilmaydi. Ijobiy tomoni, 3,70% qat'iy rozi va 29,63% rozi. Bu ayollarning vakolatlarini kengaytirish va erkaklarning vakolatsizligi o'rtasidagi munosabatlarga oid bir qator fikrlarni ko'rsatadi.

Javobsizlar:

- Erkaklarning sezilarli foizi (7,41%) savolga javob bermadi.

34. Ayollar ishlaganda, erkaklar kamroq ish imkoniyatiga ega bo'lishadi.

- Ayollarning (89,83%) va erkaklarning (73,15%) sezilarli ko'pchiligi bu bayonotga qat'iyan qo'shilmaydi yoki qo'shilmaydi, bu esa ayollarning bandligi erkaklar uchun ish o'rinlarining kamayishiga olib kelmaydi, degan hukmron fikrdan dalolat beradi.

Kuchli kelishuv va kelishmovchilik:

- Ayollar orasida 28,81% qat'iyan rozi emas va qo'shimcha 61,02% rozi emas. Ijobiy tomoni, 10,17% rozi bo'lib, ayollar bandligining erkaklarning ish imkoniyatlariga potentsial ta'siri bo'yicha turli nuqtai nazarlarni taklif qiladi.
- Erkaklar orasida 14,81% qat'iyan rozi emas, 59,26% esa rozi emas. Ijobiy tomondan, 7,41% rozi, 7,41% esa qat'iy rozi. Bu ayollarning bandligi va erkaklar uchun ish imkoniyatlari o'rtasidagi bog'liqlik haqida bir qator fikrlarni ko'rsatadi.

Javobsizlar:

- Erkaklarning sezilarli foizi (11,11%) bu savolga javob bermadi.

35. Ayol zo'rlanganda, u odatda beparvo xatti-harakatlar bilan shug'ullanadi, bu esa bunday vaziyatga olib keladi.

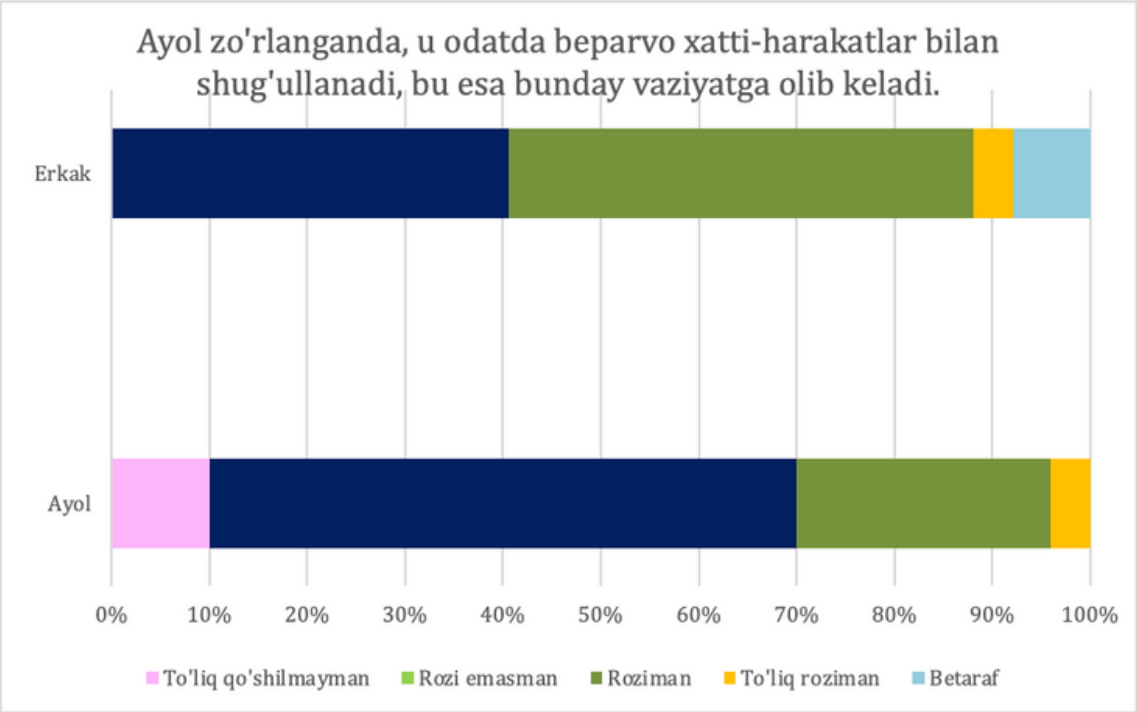

- Ayollarning salmoqli ko'pchiligi (66,10%) bu bayonotga qo'shilmaydi yoki mutlaqo qo'shilmaydi, bu esa ayolning xatti-harakati jinsiy tajovuzga olib keladi degan tushunchani rad etishdan dalolat beradi.
- Erkaklar orasida 89,89% bu bayonotga qo'shilmaydi yoki mutlaqo qo'shilmaydi.

Javobsizlar:

- Erkaklarning kichik bir qismi (7,41%) savolga javob bermadi. Javob bermaslik sabablarini tushunish mumkin bo'lgan noqulaylik yoki mavzu bo'yicha xabardorlik etishmasligi haqida tushuncha berishi mumkin.

Javoblar bo'yicha:

- Respondentlarning bir qismi (ayollarning 32,20 foizi va erkaklarning 48,15 foizi) bu bayonotga qo'shiladi yoki to'liq rozi. Bu javoblar jabrlanuvchini ayblash munosabatini qabul qilish yoki tasdiqlash darajasini ko'rsatadi.

36. Ayolning kiyinishi uning nima uchun zo'rlanganini oqlashi mumkin.

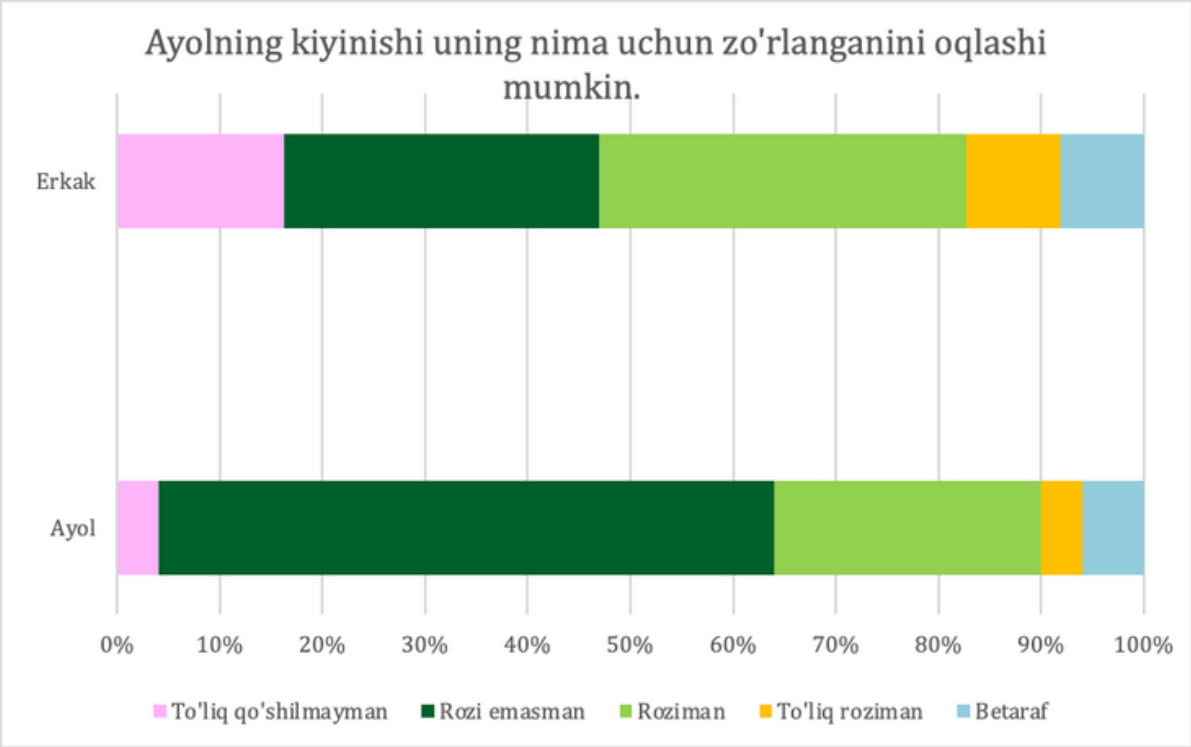

- Ayollarning ko'pchiligi (62,71%) ayolning kiyimi zo'rlashni oqlaydi, degan fikrni rad etib, bu bayonotga qo'shilmaydi yoki mutlaqo qo'shilmaydi.
- Erkaklar orasida 40,74% bayonotga qo'shiladi yoki to'liq rozi.

Javobsizlar:

- Ayollarning (6,78%) va erkaklarning (7,41%) kichik bir qismi savolga javob bermadi.

Javoblar bo'yicha:

- Erkaklarning sezilarli qismi (44,44%) bu bayonotga qo'shiladi yoki to'liq rozi. Bu javoblar kiyimga asoslangan jabrlanuvchini ayblovchi munosabatni qabul qilish yoki tasdiqlash darajasini ko'rsatadi.

37. Ayolning eng muhim roli bu uyga g'amxo'rlik qilish va oilasiga ovqat pishirishdir.

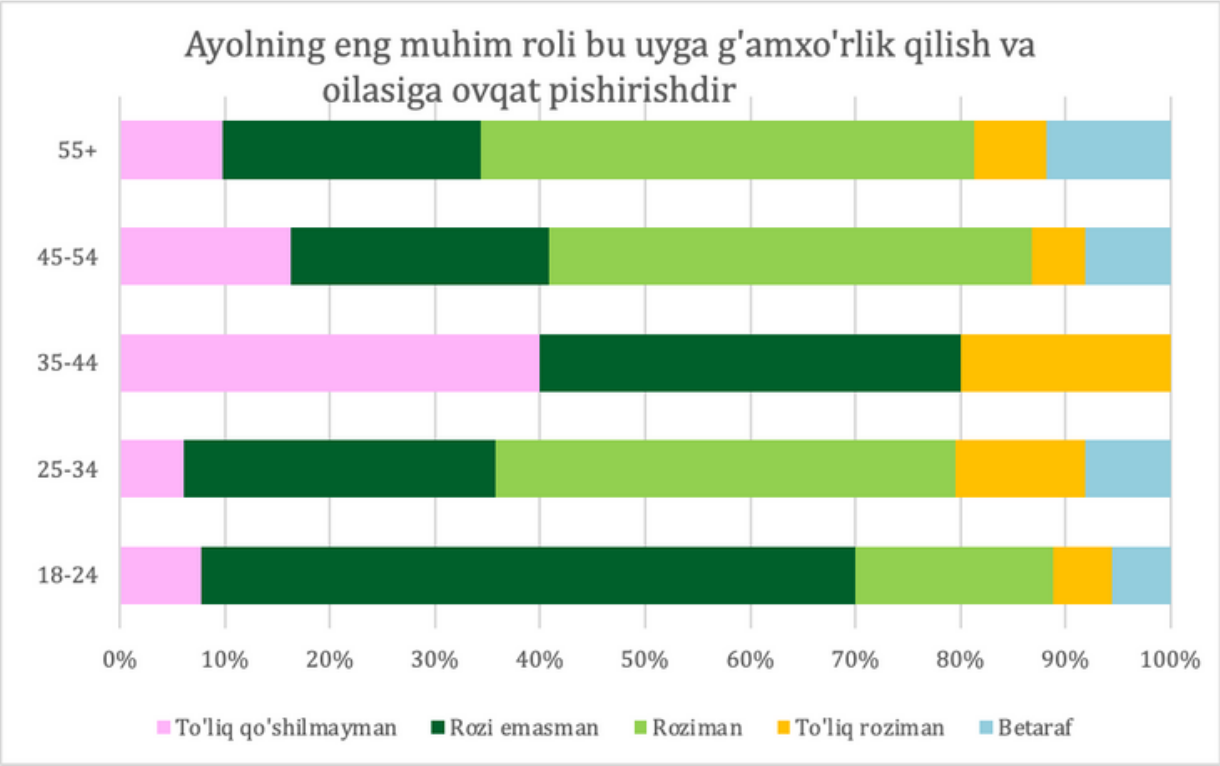

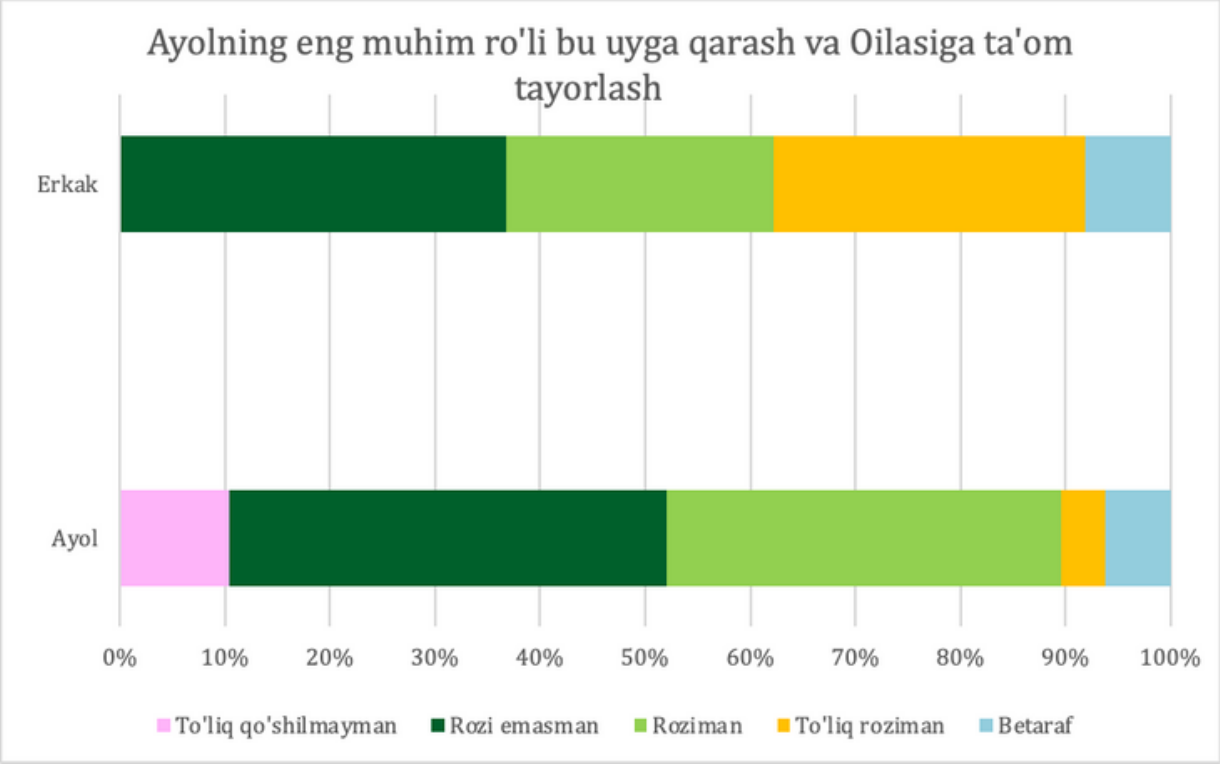

- Ayollarning salmoqli qismi (49,15%) ushbu bayonotga qo'shilmaydi yoki mutlaqo qo'shilmaydi, bu esa ayolning eng muhim roli uy va oshpazlik mas'uliyati bilan chegaralanganligi haqidagi tushunchani rad etishdan dalolat beradi.
- Erkaklar orasida 67,07% an'anaviy gender rollarini ma'qullashdan dalolat beruvchi bayonotga qo'shiladi yoki to'liq qo'shiladi.

Javobsizlar:
- Ayollarning (5,08%) va erkaklarning (7,41%) kichik bir qismi savolga javob bermadi.

Yosh guruhlari tahlili:

- 18-24 yosh guruhida ko'pchilik (58,82%) bu bayonotga qo'shilmaydi, bu gender rollariga nisbatan ilg'orroq qarashni ko'rsatadi.
- 35-44 yosh guruhi ikkiga bo'lingan fikrni ko'rsatadi, 40% rozi emas va 40% rozi.
- 45-54 yosh guruhi va 55+ yosh guruhlari ushbu yosh guruhlarida an'anaviy gender rollariga yuqoriroq rioya qilishni taklif qiluvchi bayonotga qo'shilish foizlari yuqori (mos ravishda 46,67% va 50%).

38. Erkaklar ayollarga qaraganda ko'proq jinsiy aloqaga muhtoj.

- Ayollarning salmoqli qismi (37,29%) bu bayonotga qo'shilmaydi yoki qat'iyan qo'shilmaydi, bu esa sezilarli qismi erkaklar jinsiy aloqaga ayollarga qaraganda ko'proq muhtoj degan fikrni rad etishini ko'rsatadi.
- Erkaklar orasida 66,67% bu bayonotga qo'shiladi yoki to'liq qo'shiladi, bu esa erkaklarning jinsiy aloqaga ko'proq ehtiyoj sezishini ma'qullashini ko'rsatadi.

Javobsizlar:
- Ayollarning (5,08%) va erkaklarning (3,70%) kichik bir qismi savolga javob bermadi.

39. Ayolning kaltaklanishiga loyiq bo'lgan paytlar bor.

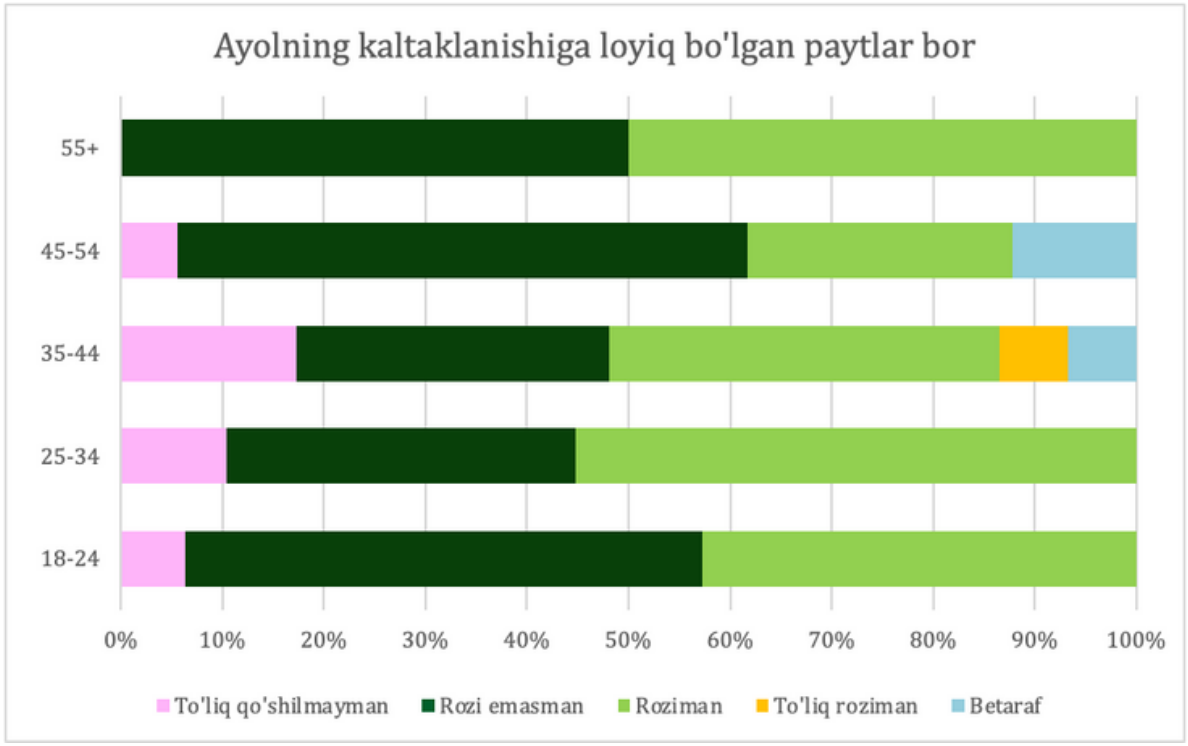

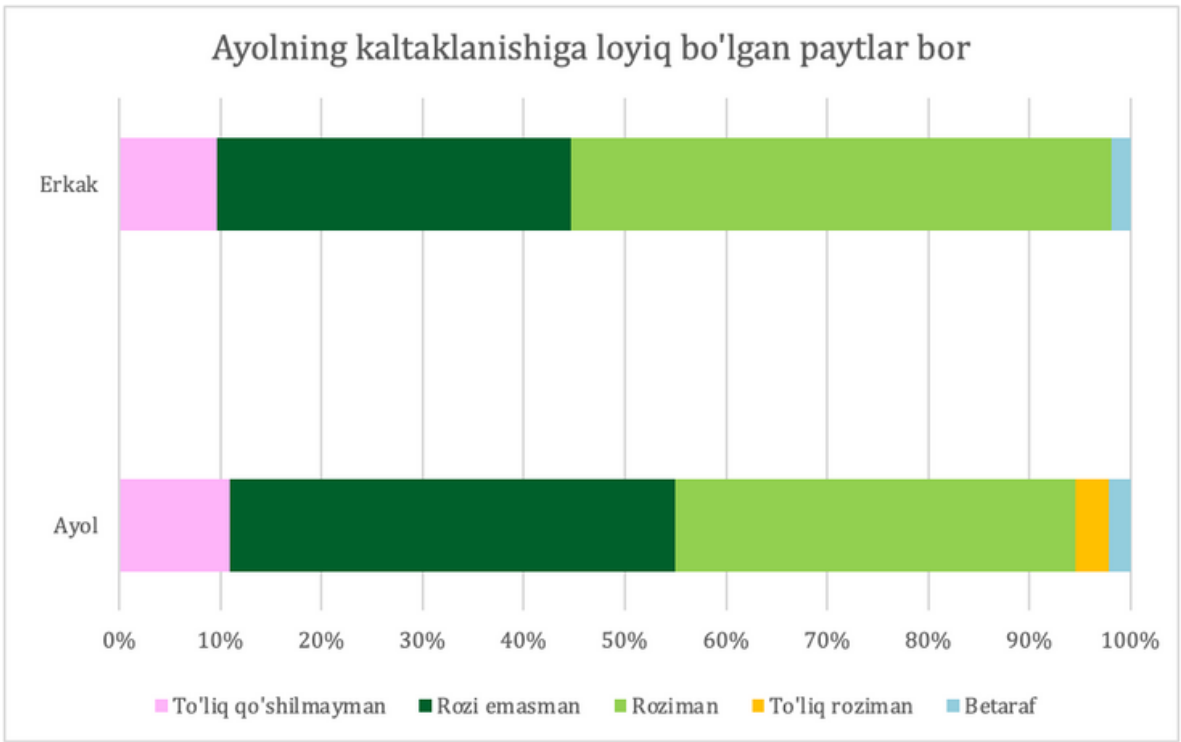

- Ayollarning salmoqli qismi (51,72%) ayolning kaltaklanishiga loyiq bo'lgan paytlar borligi haqidagi fikrni qat'iyan rad etadi, 36,21% rozi emasligini va atigi 1,72% qat'iy roziligini bildirgan.
- Boshqa tomondan, erkaklarning 55,56% bu bayonotga qo'shiladi, 33,33% esa aksincha.

Yosh tahlili:

- 45-54 yoshdagilar 57,14% ni, keyin esa 55 va undan yuqori yoshdagi respondentlar orasida 50% ni ma'qullamaydilar.
- 35-44 yosh guruhida 40% bayonotga qo'shilmaydi, 25-34 yosh oralig'ida esa 36,36% rozi emas.
- E'tiborli tomoni shundaki, 18-24 yosh guruhida 52,94% ni tashkil etgan, ayniqsa kuchli kelishmovchilik darajasi namoyon bo'ladi.
- Shu bilan birga, 25-34 yosh guruhida qiziqarli kontrast kuzatilmoqda, bunda 54,55% rozi bo'lsa, xuddi shunday nuqtai nazarga ega bo'lgan 45-54 yosh guruhidagi atigi 28,57%.

40. Homilador bo'lmaslik ayolning mas'uliyatidir.

- Ayollarning aksariyati (81,36%) ushbu bayonotga qo'shilmaydi yoki mutlaqo qo'shilmaydi, bu esa homiladorlikning oldini olish faqat ayolning zimmasida ekanligi haqidagi g'oyani rad etishni ko'rsatadi.
- Erkaklar orasida 81,48% bayonotga qo'shilmaydi yoki qat'iyan qo'shilmaydi, bu tushunchaning xuddi shunday rad etilishini ko'rsatadi.

Javobsizlar:

- Ayollarning (6,78%) va erkaklarning (3,70%) kichik bir qismi savolga javob bermadi.

Javoblar bo'yicha:

- Erkaklarning sezilarli qismi (25,92%) bayonotga qo'shiladi yoki to'liq rozi. Bu reproduktiv mas'uliyat bilan bog'liq an'anaviy gender rollariga ishonishdan dalolat beradi.

41. Kontratseptsiyani erkak va ayol birgalikda amalga oshirishi kerak.

- Ayollarning salmoqli ko'pchiligi (84,75%) kontratseptsiya bo'yicha umumiy qaror qabul qilish muhimligini ta'kidlab, ushbu bayonotga qo'shiladi yoki to'liq rozi bo'ladi.
- Erkaklar orasida 70,37% ushbu bayonotga qo'shiladi yoki to'liq rozi bo'ladi, bu kontratseptsiya bo'yicha birgalikda qaror qabul qilish g'oyasi bilan jiddiy roziligini ko'rsatadi.

Javobsizlar:

- Ayollarning (5,08%) va erkaklarning (3,70%) kichik bir qismi savolga javob bermadi.

Gender kelishuvining nomuvofiqligi:

- Erkaklar va ayollarning aksariyati bu bayonotga qo'shilishsa-da, erkaklarga (70,37%) nisbatan ayollar (84,75%) o'rtasida bir oz ko'proq rozilik mavjud. Bu ayollar o'rtasida birgalikda qaror qabul qilishning potentsial kuchliroq ma'qullanishini ko'rsatadi.

42. Uyda qaror qabul qilishda yakuniy so’z erkakda bo'lishi kerak.

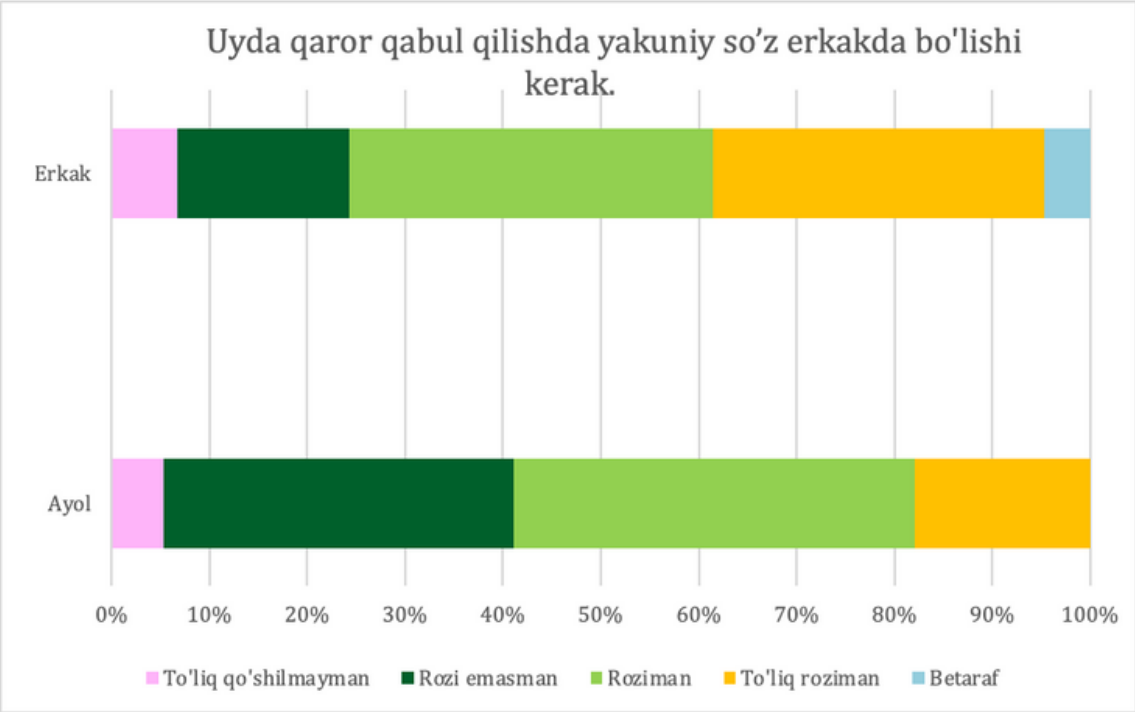

Ayollar nuqtai nazari:

- Ayollarning kichik ulushi (3,45%) qat'iyan rozi emas, sezilarli qismi esa (32,76%) uydagi qarorlarni qabul qilishning yakuniy vakolati erkakda bo'lishi kerak degan fikrga qo'shilmaydi.
- Ayollarning katta foizi (48,28%) bu nuqtai nazarga qo'shiladi va 15,52% qat'iy rozi.

Erkaklar nuqtai nazari:

- Erkaklarning ozchilik qismi (3,70%) bu savolga javob bermaslikni tanladi.
- Erkaklarning salmoqli qismi (44,44%) yakuniy qaror qabul qilish vakolati erkakda bo'lishi kerak degan fikrga qat'iy qo'shiladi va 29,63% bunga qo'shiladi.
- Erkaklarning kichikroq qismi (14,81%) rozi emas, undan ham kichikroq qismi (7,41%) qat'iyan rozi emas.

43. Erkak oiladagi xarajatlar va byudjet uchun javobgar bo'lishi kerak.

Ayollar nuqtai nazari:

- Ayollarning hech biri (0%) erkak kishi oiladagi harajatlar va byudjet uchun javobgar bo'lishi kerak degan fikrga mutlaqo qo'shilmaydi.
- Ozchilik (17,24%) rozi emas, ko'pchilik (58,62%) esa bu nuqtai nazarga qo'shiladi. Bundan tashqari, muhim qismi (20,69%) qat'iy rozi.
- Ayollarning kichik foizi (3,45%) javob bermaslikni tanladi.

Erkaklar nuqtai nazari:

- Erkaklarning kichik bir qismi (3,70%) savolga javob bermaslikni tanladi.
- Erkaklarning katta qismi (40,74%) erkak kishi oila xarajatlari va byudjeti uchun mas'ul bo'lishi kerakligiga qat'iy rozi, 48,15% esa rozi.
- Erkaklarning ozchilik qismi (3,70%) rozi emas, qo'shimcha 3,70% esa mutlaqo qo'shilmaydi.

44. Ayol oilasini saqlab qolish uchun zo'ravonlikka chidashi kerak.

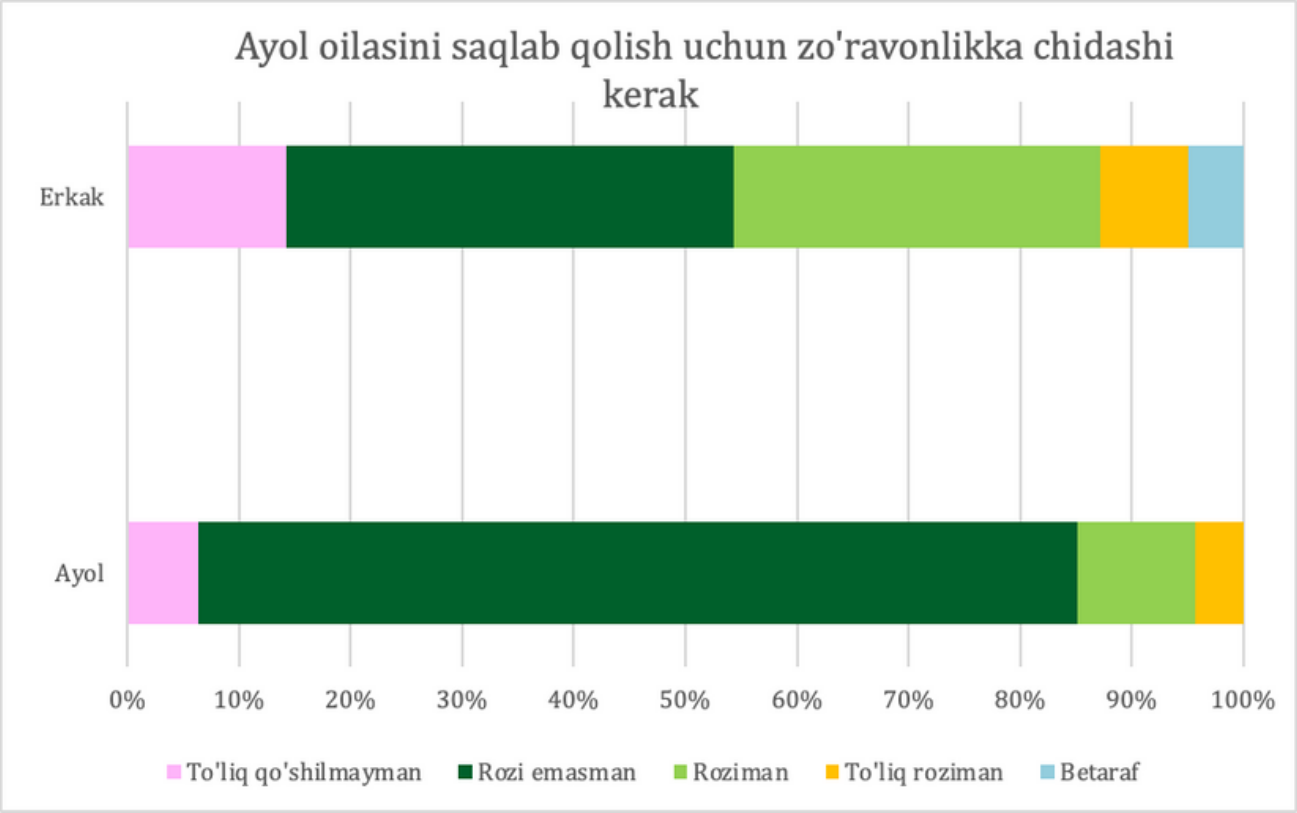

Ayollar nuqtai nazari:

- Ayollarning sezilarli foizi (8,62%) oilaviy qarorlar qabul qilishda oxirgi so'z erkak bo'lishi kerak degan fikrga qat'iyan rozi emas.
- Ayollarning aksariyati (79,31%) bu nuqtai nazarga qo'shilmaydi, bu esa qarorlar qabul qilishning patriarxal tuzilmasini rad etishdan dalolat beradi.
- Ayollarning kichik qismi (10,34%) rozi, undan ham kichikroq qismi (1,72%) qat'iy rozi.
- Bir nechta ayollar (3,70%) javob bermaslikni tanladilar.
- Erkaklar nuqtai nazari:
- Erkaklarning kichik bir qismi (3,70%) savolga javob bermaslikni tanladi.
- Erkaklarning katta qismi (11,11%) oilaviy qarorlar qabul qilishda oxirgi so'z erkak bo'lishi kerakligiga qat'iy qo'shiladi va 29,63% rozi.
- Erkaklarning salmoqli qismi (37,04%) rozi emas, sezilarli qismi (18,52%) esa mutlaqo rozi emas.

45. Hamma oiladagi zo'ravonliklarni qoralash kerak emas; ba'zi xatti-harakatlar normal yoki maqbul deb hisoblanishi mumkin.

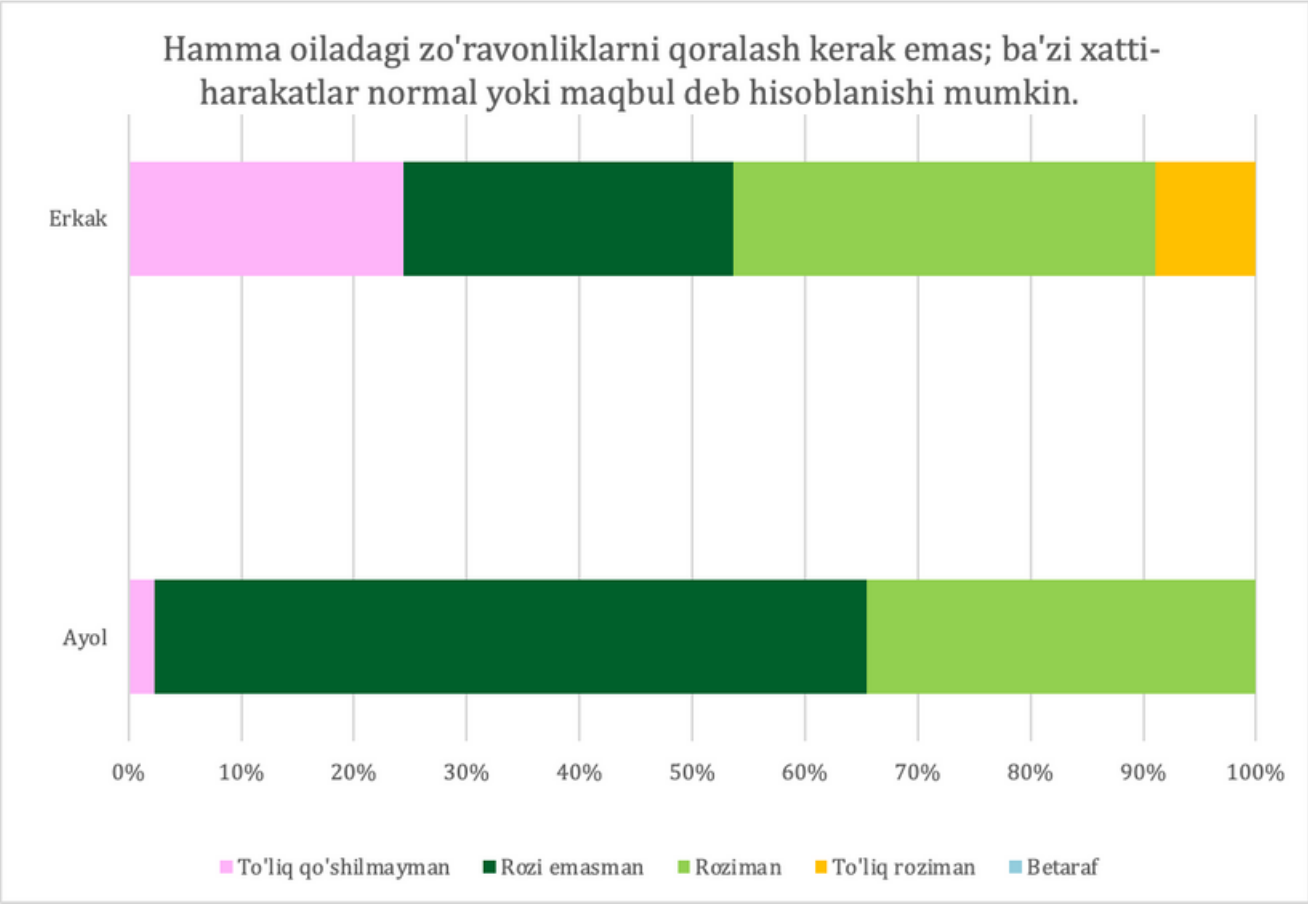

Ayollar nuqtai nazari:

- Ayollarning juda oz qismi (1,72%) barcha oiladagi zo'ravonliklarni qoralamaslik kerak degan fikrga mutlaqo qo'shilmaydi.
- Ayollarning aksariyati (65,52%) ushbu bayonotga qo'shilmaydi, bu oiladagi zo'ravonlikning har qanday ko'rinishi normal yoki maqbul ekanligi haqidagi g'oyani aniq rad etishini ko'rsatadi.
- Ayollarning sezilarli ozchiligi (32,76%) bu bayonotga qo'shiladi.

Erkaklar nuqtai nazari:

- Erkaklarning kichik bir qismi (7,41%) oiladagi zo'ravonliklarning hammasi ham qoralanmasligi kerak degan fikrga mutlaqo qo'shilmaydi.
- Erkaklarning taxminan to'rtdan biri (25,93%) bu bayonotga qo'shilmaydi, bu esa ba'zi oiladagi zo'ravonlik xatti-harakatlari maqbul ekanligi haqidagi fikrga sezilarli darajada qo'shilmasligini ko'rsatadi.
- Erkaklarning katta qismi (48,15%) ushbu bayonotga qo'shilib, ma'lum bir xatti-harakatlarning oilaviy zo'ravonlik kontekstida normal yoki maqbul deb hisoblanishi mumkinligi haqidagi fikrni ma'qullaydigan muhim kichik guruh mavjudligini ko'rsatadi. Bundan tashqari, erkaklarning 7,41% bu bayonotga to'liq qo'shiladi.

Umumiy:

- Ayollarning (65,52%) va erkaklarning (33,34%) ko'pchiligi oiladagi zo'ravonliklarning hammasi ham qoralanmasligi kerak degan fikrga mutlaqo qo'shilmaydi yoki qo'shilmaydi. Bu oiladagi zo'ravonlikning har qanday shaklini oqlashga qarshi hukmronlik qilayotganini ko'rsatadi.
- Bayonotga qo‘shilgan yoki to‘liq rozi bo‘lgan erkaklarning sezilarli ulushi (55,56%) erkak respondentlarning ko‘zga ko‘ringan qismi orasida oilaviy zo‘ravonlik kontekstida muayyan xatti-harakatlarning qabul qilinishi haqida xavotir uyg‘otadi.

Xulosa

- Ma'lumotlar gender tengligi bo'yicha turli xil demografik guruhlar, mintaqalar va yosh qavslari bo'yicha fikrlar xilma-xilligini ko'rsatadi.

- Gender diskriminatsiyasini idrok etishda sezilarli mintaqaviy farqlar mavjud bo'lib, toshkentlik respondentlar boshqa hududlarga nisbatan yuqoriroq roziligini bildirishgan.

- An'anaviy gender rollari va stereotiplariga bo'lgan munosabatda, xususan, ayollarni himoya qilish, hokimiyat dinamikasi va oilaviy mas'uliyat kabi sohalarda jiddiy gender tafovutlari mavjud.

- Ko'pchilik oiladagi zo'ravonlikni qabul qilishni rad etsa-da, ayniqsa, ayrim yosh guruhlari va mintaqalar o'rtasida kelishuv cho'ntaklari mavjud bo'lib, bu maqsadli tushuntirish kampaniyalarini o'tkazish zarurligini ko'rsatadi.

- Yosh munosabatlarni shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi, turli yosh guruhlarida o'ziga xos naqshlar kuzatiladi. Yosh respondentlar ko'pincha katta yoshdagi guruhlarga nisbatan ilg'orroq fikr bildiradilar.

- Ma'lumotlar keng tarqalgan noto'g'ri tushunchalar va bilimlardagi bo'shliqlarni bartaraf etish uchun, ayniqsa, qonunchilikdan xabardorlik, gender asosidagi zo'ravonlik va gender tengligi bo'yicha maqsadli tushuntirish kampaniyalarini o'tkazish zarurligini ta'kidlaydi.

D. Oilada erkak va ayol munosabatlari

Bolaligingizda

46. Katta bo'layotganingizda sizga kim g'amxo'rlik qildi?

- Javoblar shuni ko'rsatadiki, respondentlarning salmoqli qismi ota-onalar yoki ularga g'amxo'rlik qiluvchilar tomonidan deyarli teng (28%) yoki butunlay teng (29%) g'amxo'rlik ko'rishgan. Bu ularning tarbiyasi davomida g'amxo'rlik qilishning muvozanatli tartibini taklif qiladi.

Otaning ishtiroki:

- Nisbatan kichik foiz (3%) otasi asosiy g'amxo'rlik qilayotganini bildirgan. Bu gender rolining potentsial dinamikasini ta'kidlaydi, bunda otalar tarixan g'amxo'rlik qilish mas'uliyatida kamroq ishtirok etgan bo'lishi mumkin.

Ona va boshqa ayol qarindoshlari:

- E'tiborli qismi (19%) ularga asosan onasi va boshqa ayol qarindoshlari g'amxo'rlik qilishini ta'kidladi. Bunga g'amxo'rlik roliga hissa qo'shadigan xolalar yoki buvilar kabi katta oila a'zolari kirishi mumkin.

Onaning yagona g'amxo'rligi:

- Respondentlarning 16 foizi onalari asosiy g'amxo'rlik qilishini ta'kidladilar. Bu an'anaviy gender rollariga mos keladi, bu erda onalar ko'pincha bolalarga g'amxo'rlik qilishda markaziy rol o'ynaydi.

Boshqa parvarish tadbirlari:

- Taxminan 5% "BOSHQA" deb qayd etgan, bu ko'rsatilgan toifalarga kirmaydigan turli xil parvarishlash tadbirlarini qamrab olishi mumkin

47. Siz va aka-ukalaringiz bilan bog'liq qarorlarga kelsak, oilangizda ko'pincha kimning qarorlari ma'qullangan? Bunga o'qish va faoliyatingiz bilan bog'liq masalalar kiradi.

- Respondentlarning ko'pchiligi (48,84%) ular va ularning aka-ukalariga tegishli qarorlar ikkala ota-ona tomonidan birgalikda qabul qilinganligini bildirgan, bu esa oilada birgalikda yoki birgalikda qaror qabul qilish yondashuvidan dalolat beradi.

Otaning vakolati:

- Katta qismi (29,07%) oila qarorlarini qabul qilishda otaning so'nggi hokimiyatga ega ekanligini ta'kidlagan. Bu an'anaviy gender rollarini yoki oilaning o'ziga xos dinamikasini aks ettirishi mumkin, bunda ota qaror qabul qilishda muhim rol o'ynaydi.

Onaning hokimiyati:

- Taxminan 19,77% oila qarorlarini qabul qilishda onasi eng yuqori vakolatga ega ekanligini bildirgan. Bu qaror qabul qilishda ona asosiy rol o'ynaydigan ko'plab oilalarni ko'rsatadi.

Boshqa yoki qo'llanilmaydi:

- Kichik foiz (1,16%) har birida "Yo'q" (qo'llanilmaydi) yoki "BOSHQA" deb qayd etilgan.

48. Otangiz yoki boshqa erkaklar onangizga qanchalik hurmat bilan munosabatda bo'lishgan?

- Katta foiz (40%) otalari yoki boshqa erkaklar har doim onalariga hurmat bilan munosabatda bo'lishlarini bildirgan. Bu ushbu oila birliklarida hurmatli xatti-harakatlarga ijobiy nuqtai nazardan dalolat beradi.
- Ushbu tahlilda jins muhim omil emas edi.

Hurmat ko'rsatish chastotasi:

- 24% jami ehtirom tez-tez (12%) yoki ba'zan (12%) ko'rsatilganligini ta'kidladi. Bu shuni ko'rsatadiki, ishtirokchilarning deyarli to'rtdan bir qismi o'z otalariga yoki boshqa erkakka onasiga hurmat bilan munosabatda bo'lishmagan.

Salbiy tushunchalar:

- Kichik foizlar salbiy hislar haqida xabar berishgan, 1% esa hurmat kamdan-kam ko'rsatilishini va 17% hech qachon ko'rsatilmaganini ta'kidlagan. Bu javoblar ba'zi uy xo'jaliklaridagi dinamikaga dalolat qiladi.

Qo'llanilmaydigan, qo'llab bo'lmaydigan:

- Aniq foiz (19%) “Yo‘q” deb belgilangan, bu savol javob bermasligi yoki ayrim respondentlar uchun baholash qiyin bo‘lishi mumkinligini ko‘rsatmoqda.

49. Sizningcha, ota-onangiz o'rtasidagi mas'uliyat teng taqsimlanganmi?

- Respondentlarning aksariyati (52,33%) ota-onalari o'rtasidagi mas'uliyat teng taqsimlangan deb hisoblaydi. Bu ushbu oilalar ichidagi burch va mas'uliyat nuqtai nazaridan muvozanatni ijobiy idrok etishdan dalolat beradi.

Qabul qilingan tengsizlik:

- Respondentlarning qariyb 40,70 foizi javobgarlik taqsimoti teng emas deb hisoblaydi. Bu shuni ko'rsatadiki, odamlarning katta qismi ota-onalari o'rtasidagi mas'uliyatni taqsimlashda nomutanosiblikni sezadi.

Qo'llanilmaydigan, qo'llab bo'lmaydigan:

- Kichik foiz (6,98%) "Yo'q" deb belgilandi, bu savol ba'zi respondentlar uchun qo'llanilmasligi yoki baholash qiyin bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi.

Hozirgi vaqtda

50. Umuman olganda, oila/er-xotin bilan bog'liq qaror qabul qilishda yakuniy so'z kimga tegishli?

- Respondentlarning salmoqli qismi (34%) qaror qabul qilish hamkorlar o'rtasida teng taqsimlanishini ta'kidladi. Bu oila bilan bog'liq tanlovlarga hamkorlikda yondashuvni taklif qiladi.

Hamkorning yakuniy so'zi:

- Taxminan 28% ularning sherigi qaror qabul qilishda yakuniy so'zni aytishini ta'kidladi. Bu dinamikani aks ettiradi, bunda bitta hamkor, ya'ni erkak yoki ayol sifatida ko'rsatilmagan, yakuniy qarorlarni qabul qilishda muhimroq rol o'ynaydi.

Shaxsiy qaror qabul qilish:

- Respondentlarning 33% ga yaqini qaror qabul qilishda yakuniy so'z odatda o'zlariga tegishli ekanligini bildirgan. Bu oila bilan bog'liq tanlovlarni belgilashda ko'proq mustaqil rolni o'z zimmasiga olgan shaxslarning sezilarli sonini ko'rsatadi.

Qo'llanilmaydigan, qo'llab bo'lmaydigan:

- Kichik foiz (6%) "Yo'q" deb belgilangan, bu savolning ba'zi respondentlar uchun mos kelmasligi yoki baholash qiyin bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi.

51. Sizning oilangiz yoki munosabatlaringizda kim odatda pulni qayerga sarflashingiz haqida so'nggi so'zni aytadi?

Birgalikda qaror qabul qilish (32,56%):

- Respondentlarning muhim qismi (ayollarning 32,76%, umumiy 32,56%) moliyaviy qarorlar sheriklar o'rtasida teng ravishda qabul qilinishini ta'kidladi.
- Bu moliyaviy resurslarni boshqarish va taqsimlashda hamkorlikda yondashuvni taklif qiladi.

Shaxsiy moliyaviy qarorlar qabul qilish (40,70%):

- Taxminan 40,70% (ayollarning 32,76%, umumiy 40,70%) pulning qanday sarflanishi bo'yicha yakuniy so'z odatda o'zlariga tegishli ekanligini ta'kidladi.
- Bu moliyaviy qarorlar qabul qilishda ko'proq mustaqil rolni o'z zimmasiga olgan shaxslarning katta sonini ko'rsatadi.

Juftining ishtiroki (20,93%):

- Taxminan 20,93% (ayollarning 29,31%, jami 20,93%) ularning sherigi odatda pul qanday sarflanishi bo'yicha so'nggi so'zni aytadi.
- Bu moliyaviy qarorlarni qabul qilishda sheriklardan biri muhimroq rol o'ynash dinamikasini aks ettiradi.

Qo'llash mumkin emas yoki baholash qiyin (5,81%):

- Kichik foiz (5,81%) "Yo'q" deb belgilandi, bu savol ba'zi respondentlar uchun qo'llanilmasligi yoki baholash qiyin bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi.

52. Sizning munosabatingizdagi vazifalarni taqsimlash ota-onangiz munosabatlaridagi mas'uliyat taqsimotiga qaraganda ancha muvozanatli ekanligiga ishonasizmi?

- Respondentlarning salmoqli qismi (34,88%) ularning hozirgi munosabatlaridagi vazifalarni taqsimlash ota-onalari munosabatlaridagi kabi, deb hisoblaydi. Bu avlodlar o'rtasida vazifalarni taqsimlashda uzluksizlik yoki o'xshashlik hissini ko'rsatadi.
- Gender tahlilda muhim omil emas edi.

Tenglikdagi yaxshilanish:

- Taxminan 31,40% ularning hozirgi munosabatlaridagi vazifalarni taqsimlash ota-onalari munosabatlariga nisbatan tengroq ekanligini bildirdi. Bu mas'uliyatni yanada muvozanatli taqsimlashga erishishda taraqqiyot yoki yaxshilanishning ijobiy idrokini ko'rsatadi.

Tenglikning pasayishi:

- Taxminan 27,91% respondentlar o'zlarining hozirgi munosabatlaridagi vazifalarni taqsimlash ota-onalari munosabatlariga nisbatan kamroq teng deb hisoblaydilar. Bu vazifalarni taqsimlashda kamroq tenglikka o'tish bo'lishi mumkin degan fikrni ko'rsatadi.

Qo'llanilmaydigan, qo'llab bo'lmaydigan:

- Kichik foiz (5,81%) "Yo'q" deb belgilandi, bu savol ba'zi respondentlar uchun qo'llanilmasligi yoki baholash qiyin bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi.

53. Juftingiz bilan hozirgi mas'uliyat taqsimotidan qoniqasizmi?

Umumiy qoniqish (58%):

- Respondentlarning ko'pchiligi (58%, shu jumladan, ayollarning 51,72% va erkaklarning 74,07%) o'z sheriklari bilan majburiyatlarning joriy taqsimlanishidan qoniqish hosil qilishgan.
- Bu munosabatlarda vazifalar qanday taqsimlangani haqida umumiy ijobiy fikrni bildiradi.

Norozilik va yaxshilashga ehtiyoj (33%):

- Taxminan 33% (ayollarning 41,38% va erkaklarning 11,11%) hozirgi vaqtda majburiyatlarning taqsimlanishidan noroziligini bildirdi.
- Bu shuni ko'rsatadiki, respondentlarning muhim qismi vazifalarni taqsimlashda yaxshilanishlar yoki tuzatishlar zarur deb hisoblaydi.

Qo'llash mumkin emas yoki baholash qiyin (9%):

- “Yo‘q” deb belgilangan kichik foiz (9%), bu savol javob bermasligi yoki ayrim respondentlar uchun baholash qiyin bo‘lishi mumkinligini ko‘rsatadi.

54. Sizningcha, juftingiz ushbe munosabatlaringzdan qoniqyaptimi?

- Respondentlarning aksariyati (66,28%) sherigini munosabatlarning hozirgi holatidan mamnun deb hisoblaydi. Bu sherikning qoniqishini ijobiy idrok etishdan dalolat beradi.
- Idrokdagi eng sezilarli farq ishtirokchilar o'z sherigini qondirish uchun "yo'q" deb javob berganlarida sodir bo'ladi. Xususan
  - 31,03% ayollar sherigini qoniqtirganiga ishonmaydi.
  - Aksincha, erkaklarning atigi 14,81 foizi o'z sherigining qoniqish hissini baham ko'rishadi.

Hamkorning noroziligini idrok etish:

- Respondentlarning taxminan 25,58% sherigini munosabatlarning hozirgi holatidan qoniqmaydi, deb hisoblaydi. Bu sherigida ma'lum darajada norozilikni sezadigan shaxslarning muhim qismini ko'rsatadi.

Qo'llanilmaydigan, qo'llab bo'lmaydigan:

- Kichik foiz (8,14%) "Yo'q" deb belgilandi, bu savol ba'zi respondentlar uchun qo'llanilmasligi yoki baholash qiyin bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi.

55. Siz odatda juftingiz bilan munosabatlarda nimani xohlayotganingizni / istamasligingizni muhokama qilasizmi?

- Respondentlarning aksariyati (56,98%), odatda, sheriklari bilan munosabatlarda nimani xohlashlarini/istamasligini muhokama qilishgan. Bu imtiyozlar haqida muloqot faol olib borilayotgan ijobiy tendentsiyadan dalolat beradi.

O'zaro munosabatlarning afzalliklari haqida aloqa etishmasligi:

- Taxminan 29,07% respondentlar sheriklari bilan munosabatlarda nimani xohlashlarini/istmasligini odatda muhokama qilmasliklarini ta'kidladilar. Bu munosabatlar imtiyozlari haqida ochiq munozaralarda qatnasha olmaydigan shaxslarning muhim qismini taklif qiladi.

Qo'llanilmaydigan, qo'llab bo'lmaydigan:

- Kichik foiz (13,95%) "Yo'q" deb belgilandi, bu savol ba'zi respondentlar uchun qo'llanilmasligi yoki baholash qiyin bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi.

Istak va ehtiyojlarni muhokama qilishdagi nomuvofiqlik:

- Ayollarning javobi (50% Ha va 36,21% Yo‘q):
  - Ha: 50% ayollar odatda o'z istaklari va ehtiyojlarini sheriklari bilan muhokama qiladilar.
  - Yo'q: 36,21% ayollar o'z istaklari va ehtiyojlarini sheriklari bilan muhokama qilishmaydi.
- Erkaklar javobi (70,37% Ha va 14,81% Yo‘q):
  - Ha: erkaklarning 70,37% odatda o'z istaklari va ehtiyojlarini sheriklari bilan muhokama qiladilar.
  - Yo'q: Erkaklarning atigi 14,81 foizi o'z istaklari va ehtiyojlarini sheriklari bilan muhokama qilmaganliklarini bildirgan.

56. Bu haqda gapirishga ehtiyoj sezyapsizmi?

- Respondentlarning aksariyati (53,49%) o'z istaklari va ehtiyojlari haqida sheriklari bilan gaplashish zarurligini his qilishgan. Bu shaxsiy istak va talablarni hal qilishda muloqotning muhimligini ijobiy e'tirof etishdan dalolat beradi.
- Gender tahlilda muhim omil emas edi.

Muloqotga bo'lgan ehtiyojni tan olmaslik:

- Respondentlarning taxminan 33,72 foizi o'z istaklari va ehtiyojlari haqida sheriklari bilan gaplashishga hojat yo'qligini ta'kidladilar. Bu shuni ko'rsatadiki, bunday munozaralarni zarur deb bilmaydigan odamlarning katta qismi.

Qo'llanilmaydigan, qo'llab bo'lmaydigan:

- Kichik foiz (12,79%) “Yo‘q” deb belgilandi, bu savol javob bermasligi yoki ayrim respondentlar uchun baholash qiyin bo‘lishi mumkinligini ko‘rsatadi..

57. Sizning oilangiz (shu jumladan, ota-onangiz, aka-uka opa-singillaringiz), do'stlaringiz va juftingiz orasida gender tengligi va genderga asoslangan zo'ravonlik haqidagi “taqiqlangan mavzu” bilan bog'liq xavotirlar bormi?

- Respondentlarning salmoqli qismi (48%) o'zlarining ijtimoiy doiralarida gender tengligi va gender asosidagi zo'ravonlik tabulari bilan bog'liq xavotirlari borligini bildirdi. Bu ushbu masalalarni muhokama qilish uchun dolzarb va muhim deb tan olishdan dalolat beradi.
- Ushbu tahlilda jins muhim omil emas edi.

Ijtimoiy doiralarda tashvishlarning yo'qligi:

- Taxminan 34% respondentlar o'zlarining ijtimoiy doiralarida gender tengligi va gender asosidagi zo'ravonlik haqidagi tabu haqida tashvishlanmasliklarini ta'kidladilar. Bu shuni ko'rsatadiki, ushbu muammolarni o'zlarining yaqin ijtimoiy muhitlarida kamroq muhim yoki kamroq muhokama qilinadigan deb bilishlari mumkin bo'lgan odamlarning bir qismi.

Qo'llanilmaydigan, qo'llab bo'lmaydigan:

- “Yo‘q” deb belgilangan sezilarli foiz (19%), bu savol javob bermasligi yoki ayrim respondentlar uchun baholash qiyin bo‘lishi mumkinligini ko‘rsatadi.

58. Sizningcha, juftingizning jinsiy qoniqishi munosabatlardagi o'z ehtiyojlaringiz va istaklaringizdan ustun bo'lishi kerak?

- Respondentlarning muhim qismi (33,72%) sherigining jinsiy qoniqishini munosabatlarda o'z ehtiyojlari va istaklaridan ustun qo'yish kerak, deb hisoblaydi. Bu sherikning qoniqishini hisobga olish va birinchi o'ringa qo'yish muhimligini tan olishdan dalolat beradi.
- Ushbu tahlilda jins muhim omil emas edi.

Shaxsiy ehtiyoj va istaklarga ustunlik berish:

- Respondentlarning aksariyati (53,49%) sherigining jinsiy qoniqishini o'z ehtiyojlari va istaklaridan ustun qo'yish kerakligiga ishonmasligini ta'kidladi. Bu o'zaro qoniqish muhimligini ta'kidlaydigan va ikkala sherikning ehtiyojlarini hisobga oladigan istiqbolni aks ettiradi.

Qo'llanilmaydigan, qo'llab bo'lmaydigan:

- Kichik foiz (12,79%) “Yo‘q” deb belgilandi, bu savol javob bermasligi yoki ayrim respondentlar uchun baholash qiyin bo‘lishi mumkinligini ko‘rsatadi.

59. Sizning juftingiz sizga hurmatsizlik bilan munosabatda bo'lishini his qilgan paytlaringizni boshdan kechirasizmi?

- Respondentlarning sezilarli qismi (46,51%) sherigi ularga hurmatsizlik bilan munosabatda bo'lganini his qilgan paytlarni boshdan kechirganliklarini aytishgan. Bu shuni ko'rsatadiki, ko'pchilik odamlar munosabatlarda hurmat etishmasligini sezadigan holatlarga duch kelishgan.

Hurmatsizlik momentlari haqida xabar berishdagi nomuvofiqlik:

- Ayollar javobi (50% Ha):
- Ayollarning 50% sherigi ularga hurmatsizlik bilan munosabatda bo'lgan paytlarni boshdan kechirganini aytdi.
- Erkaklar javobi (37,04% Ha):
- 37,04% erkaklar o'z sherigiga hurmatsizlik bildirishgan.

Hurmatsizlikni boshdan kechirmaslik:

- Taxminan 40,70% respondentlar sherigining ularga hurmatsizlik bilan munosabatda bo'lishini his qiladigan paytlarni boshdan kechirmasliklarini ta'kidladilar. Bu o'z munosabatlarini odatda hurmatli deb biladigan shaxslarning bir qismini aks ettiradi.

Qo'llanilmaydigan, qo'llab bo'lmaydigan:

- Kichik foiz (12,79%) “Yo‘q” deb belgilandi, bu savol javob bermasligi yoki ayrim respondentlar uchun baholash qiyin bo‘lishi mumkinligini ko‘rsatadi.

60. Yoki zo'ravonlikni boshdan kechirganmisiz? (Jismoniy yoki og'zaki)

Zo'ravonlik haqida xabar berishdagi nomuvofiqlik:

- Hamkorning zo'ravonligiga ayollarning munosabati (31,03% zo'ravonliksiz):
- Ayollarning 31,03 foizi o'z sheriklari ularga nisbatan zo'ravonlik qilmaganliklarini aytishgan.
- Ota-onalarning zoʻravonligiga erkaklar munosabati (59,26% zoʻravonliksiz):
- Erkaklarning 59,26 foizi ota-onalari zo'ravonlik qilmasliklarini bildirgan.

Og'zaki va jismoniy zo'ravonlik haqida xabar berish:

- Jismoniy va ogʻzaki zoʻravonlik (2,33%):
- Kichik foiz (2,33%) o'z sheriklari tomonidan ham jismoniy, ham og'zaki zo'ravonlikka duchor bo'lganini bildirgan.

Zo'ravonlik ko'rinishlari:

- Hech qanday zoʻravonlik qayd etilmagan (39,53%):
- Ko'pchilik (39,53%) sheriklari na jismoniy, na og'zaki zo'ravonlik qilmaganligini ma'lum qilgan.
- Faqat ogʻzaki zoʻravonlik (13,95%):
- 13,95% jismoniy zo'ravonliksiz og'zaki zo'ravonlikni boshdan kechirganliklarini bildirgan.
- Faqat jismoniy zo'ravonlik (16,28%):
- 16,28% og'zaki zo'ravonliksiz jismoniy zo'ravonlikni boshdan kechirganliklarini bildirgan.

Qo'llash mumkin emas va munosabatlarning murakkabligi:

- Qo'llash mumkin emas (27,91%):
- Muhim foiz (27,91%) "Yo'q" deb belgilandi, bu savol ba'zi respondentlar uchun qo'llanilmasligi yoki baholash qiyin bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi.

Xulosa

- Respondentlarning ko'pchiligi o'z tarbiyasi davomida ota-ona yoki tarbiyachilar tomonidan deyarli teng darajada g'amxo'rlik ko'rsatilayotganligini ta'kidladilar. Bu bolalarga g'amxo'rlik qilishda an'anaviy gender rollaridan o'tishni anglatadi.

- Respondentlar va ularning aka-uka va opa-singillari bilan bog'liq qarorlar bo'yicha, deyarli yarmi ikkala ota-onaning birgalikda qaror qabul qilishini ma'lum qildi. Bu muhim qarorlar birgalikda qabul qilinadigan oilaviy hamkorlik dinamikasini aks ettiradi.

- Katta foiz otalar yoki boshqa erkaklar har doim onalariga hurmat bilan munosabatda bo'lishlari haqida xabar bergan bo'lsa-da, e'tiborga molik qismi turli xil tushunchalarga ega, bu uy xo'jaliklarida nomuvofiq hurmatli xatti-harakatlardan dalolat beradi. Hurmatli xulq-atvorni modellashtirish kelajak avlodlar uchun hurmatni o'rganishning kalitidir.

- Ko'pchilik o'z ota-onalari o'rtasida mas'uliyat teng taqsimlanishiga ishonishlariga qaramay, ularning katta qismi taqsimot teng emasligini his qiladi, bu esa ota-onalarning mas'uliyatidagi nomutanosibliklarga ishora qiladi. Ehtimol, bu avlodlar bo'linishiga ishora qiladi.

- O'zaro munosabatlar doirasida moliyaviy qarorlar qabul qilish mustaqillikni namoyon etadi, chunki respondentlarning yarmidan ozrog'i yakuniy so'zni individual ravishda aytishgan. Bu respondentlar o'rtasida resurslarni boshqarish va taqsimlashda moliyaviy avtonomiya tendentsiyasidan dalolat beradi.

E. Xulq-atvor: Gender tengsizligining chastotasi

61. Siz qachondir oilangiz yoki jamiyatingizda oilaviy zo'ravonlik holatlarini kuzatganmisiz yoki ishtirok etganmisiz?

- Respondentlarning salmoqli ko'pchiligi (59,30%) o'z oilasi yoki mahallasidagi oilaviy zo'ravonlik holatlarini kuzatganliklari yoki ularda ishtirok etganliklari haqida xabar berishgan. Bu shuni ko'rsatadiki, odamlarning katta qismi oilaviy zo'ravonlik bilan bevosita yoki bilvosita tajribaga ega.

Oiladagi zoʻravonlik qayd etilmagan:

- Taxminan 26,74% respondentlar oiladagi zo'ravonlik holatlarini kuzatmaganliklarini yoki ishtirok etmaganliklarini ta'kidladilar. Bu o'z oilalari yoki jamoalarini bunday holatlardan xoli deb biladigan shaxslarning bir qismini aks ettiradi.

Noaniq yoki qo'llanilmaydi: Kichik foiz (11,63%) "Yo'q" deb belgilangan.

Oiladagi zo'ravonlik to'g'risida xabar berishdagi nomuvofiqlik:

- Ayollar hisoboti (65,52%): Ayollarning 65,52 foizi oiladagi zo'ravonlik xatti-harakatlariga guvoh bo'lganliklari, boshdan kechirganliklari yoki qatnashganliklari haqida xabar berishgan.
- Erkaklar hisoboti (44,44%): 44,44% erkaklar oiladagi zo'ravonlik harakatlariga guvoh bo'lish, boshdan kechirish yoki qatnashish uchun ijobiy javob berdi.

62. Umuman olganda yoki oxirgi 6 oy ichida jismoniy zo'ravonlikni boshdan kechirdingizmi?

- Respondentlarning ozchilik qismi (21%) jismoniy zo'ravonlikka duchor bo'lganliklarini bildirgan. Bu shuni ko'rsatadiki, so'ralgan guruhdagi shaxslarning sezilarli qismi yaqinda yoki hayotlarining qaysidir qismida jismoniy zo'ravonlikka duch kelgan.
- Ushbu tahlilda jins muhim omil emas edi.

Jismoniy zoʻravonlik haqida xabar berilmagan:

- Respondentlarning aksariyati (69%) jismoniy zo'ravonlikni boshdan kechirmaganliklarini ta'kidladilar. Bu shuni ko'rsatadiki, so'ralgan guruhdagi shaxslarning katta qismi jismoniy zo'ravonlikdan xoli ekanliklarini bildiradi.

Noaniq yoki qo'llanilmaydi:

- "Yo'q" deb belgilangan kichik foiz (8%), noaniqlik yoki savol qo'llanilmasligi mumkinligini ko'rsatadi.

63. Siz umuman yoki oxirgi 6 oy ichida psixologik zo'ravonlikni boshdan kechirganmisiz?

- Respondentlarning salmoqli qismi (46,51%) psixologik zo'ravonlikni boshdan kechirganini bildirgan. Bu shuni ko'rsatadiki, so'ralgan guruhdagi shaxslarning sezilarli foizi yaqinda yoki hayotining bir bosqichida psixologik zo'ravonlikka duch kelgan.

Psixologik zo'ravonlik haqida xabar berilmagan:

- Respondentlarning taxminan 43,02% psixologik zo'ravonlikni boshdan kechirmaganligini ta'kidladi. Bu so'ralgan guruhdagi shaxslarning bir qismi psixologik zo'ravonlikdan xoli ekanligini bildiradi.

Noaniq yoki qo'llanilmaydi:

- Kichik foiz (6,98%) "Yo'q" deb belgilangan, bu noaniqlikni yoki savolning qo'llanilmasligi mumkinligini ko'rsatadi.

Psixologik zo'ravonlik haqida xabar berishdagi nomuvofiqlik:

- Ayollar hisoboti (50%):
- Ayollarning 50% psixologik zo'ravonlikka duchor bo'lganini bildirgan.
- Erkaklar hisoboti (37,04%):
- 37,04% erkaklar psixologik zo'ravonlikni boshdan kechirishga ijobiy javob berdi.

64.a Umuman olganda yoki oxirgi 6 oy ichida siz jinsga qarab kamsitish yoki adolatsiz munosabatda bo'lganmisiz?

- Respondentlarning salmoqli ko'pchiligi (77,91%) jinsiga qarab kamsitish yoki adolatsiz munosabatda bo'lganliklarini bildirgan. Bu shuni ko'rsatadiki, so'ralgan guruhdagi shaxslarning katta qismi umumiy yoki oxirgi 6 oy ichida genderga asoslangan kamsitishlarga duch kelgan.
- Ushbu tahlilda jins muhim omil emas edi.

Gender asosidagi kamsitish haqida xabar berilmagan:

- Respondentlarning kichik foizi (16,28%) gender asosidagi kamsitishlarni boshdan kechirmaganliklarini ta'kidladilar. Bu so'ralgan guruhdagi shaxslarning bir qismi bunday kamsitishlarga duch kelmasligini bildiradi.

Noaniq yoki qo'llanilmaydi:

- “Yo‘q” deb belgilangan kichik foiz (5,81%) noaniqlikni yoki savolning qo‘llanilmasligi mumkinligini bildiradi.

64.b Agar shunday bo'lsa, ushbu tajribalar sodir bo'lgan kontekst haqida batafsil ma'lumot bera olasizmi?

Maktabda/Universitetda	2,33%
Ish joyida	11,63%
Yo‘q	5,81%
Yo‘q	16,28%
Ish qidirayotganda	1,16%
Ish qidirayotganda; Ishda	1,16%
Turar joy qidirayotganda	3,49%
Oila/do'stlar bilan	23,26%
Oila / do'stlar bilan; Ishda	1,16%
Ha (boshqa kontekst)	33,72%

- Gender asosidagi kamsitishni boshdan kechirganliklarini bildirgan respondentlarning aksariyati (33,72%) bu tajribalar variantlarda aniq ko'rsatilmagan boshqa kontekstlarda sodir bo'lganligini ta'kidladi. Bu odamlar genderga asoslangan kamsitishlarga duch kelgan turli xil vaziyatlarni ko'rsatadi.
- Respondentlarning kichik foizi (16,28%) gender asosidagi kamsitishlarni boshdan kechirmaganliklarini ta'kidladilar.
- Kichik foiz (5,81%) "Yo'q" deb belgilandi, bu noaniqlik yoki savol qo'llanilmasligi mumkinligini ko'rsatadi.

- Ushbu tahlilda jins muhim omil emas edi.

65. Tanishingiz jinsi bo’yicha kamsitish yoki adolatsizlikka duch kelgan holatlarni kuzatdingizmi?

- Respondentlarning teng ulushi (42%) o'zlari bilgan kishi jinsi tufayli kamsitish yoki adolatsiz muomalaga duchor bo'lgan holatlar kuzatilganligini bildirdi. Bu shuni ko'rsatadiki, so'ralgan guruhdagi shaxslarning katta qismi bunday kamsitishning guvohi bo'lgan.
- Ushbu tahlilda jins muhim omil emas edi.

Kuzatishlar haqida xabar berilmagan:

- Taxminan 42% respondentlar o'zlari biladigan odamlar orasida gender asosidagi kamsitish holatlarini kuzatmaganliklarini ta'kidladilar. Bu so'ralgan guruhdagi shaxslarning bir qismi bunday kamsitishlarga guvoh bo'lmaganligini bildiradi.

Noaniq yoki qo'llanilmaydi:

- “Yo‘q” deb belgilangan kichik foiz (14%), bu noaniqlikni yoki savolni qo‘llash mumkin emasligini ko‘rsatadi..

66. O'zaro munosabatlarda quyidagi zo'ravonlik turlaridan birini boshdan kechirganmisiz (har biri uchun ha/yo'q javobini bering):

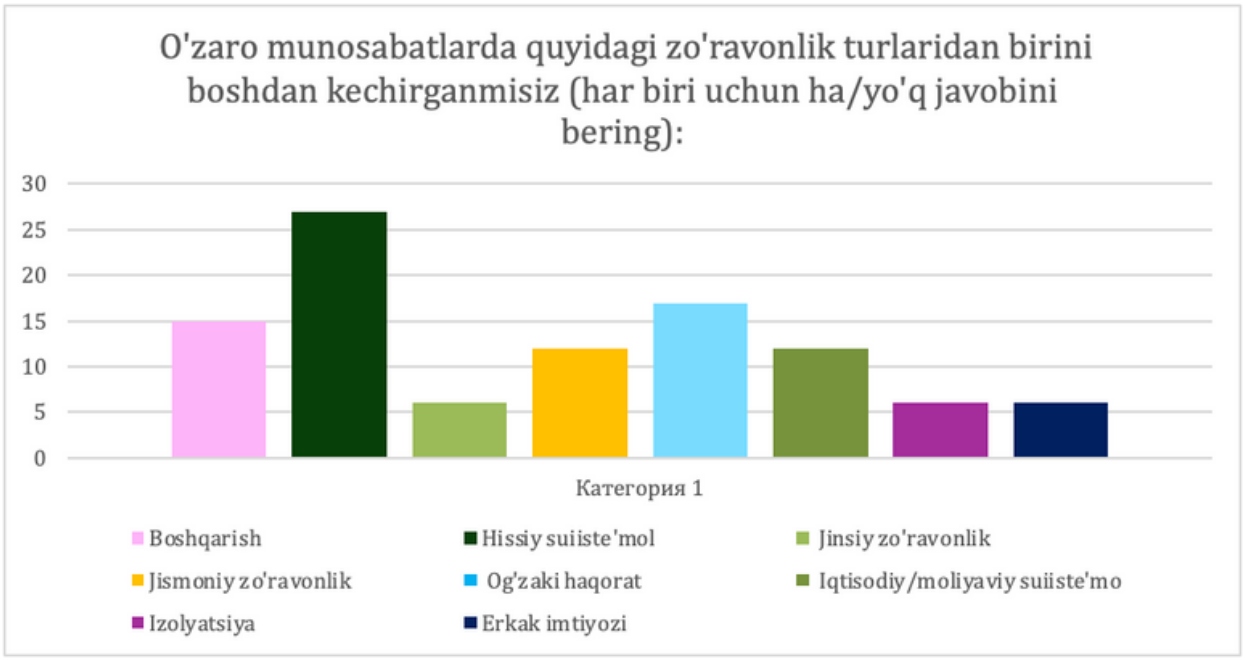

- Zo'ravonlikning eng ko'p qayd etilgan shakli bu hissiy zo'ravonlik bo'lib, 28 respondent buni boshdan kechirganliklarini bildirgan. Hissiy zo'ravonlik ruhiy salomatlik va farovonlikka uzoq davom etadigan ta'sir ko'rsatishi mumkin, bu xabardorlik va qo'llab-quvvatlash tizimlariga bo'lgan ehtiyojni ta'kidlaydi.

- 18 respondent tomonidan bildirilgan og'zaki haqorat yana bir keng tarqalgan shakldir. So'zlar va tilning odamlarning ruhiy salomatligiga ta'siri katta va og'zaki zo'ravonlikka murojaat qilish sog'lom munosabatlarni rivojlantirishda juda muhimdir.

- Ma'lumotlar turli xil tajribalarni ko'rsatadi, respondentlar nazorat, jinsiy zo'ravonlik, jismoniy zo'ravonlik, iqtisodiy zo'ravonlik, izolyatsiya va erkak imtiyozlari kabi turli xil zo'ravonlik shakllari haqida xabar berishadi. Bu xilma-xillik munosabatlardagi zo'ravonlikning murakkabligini ta'kidlaydi va aralashuvlar bu xilma-xil ko'rinishlarni hal qilishi kerak.

- Shuni ta'kidlash kerakki, odamlar bir vaqtning o'zida bir nechta zo'ravonlik shakllariga duch kelishlari mumkin. Masalan, hissiy zo'ravonlik va og'zaki zo'ravonlik ko'pincha haqoratli munosabatlarda birga bo'lib, qurbonlarga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

- Taqdim etilgan raqamlar o‘z-o‘zidan olingan hisobotlarga asoslanadi va qo‘rquv, stigma yoki zo‘ravonlik nimadan iboratligini bilmaslik kabi omillar tufayli zo‘ravonlik holatlari kam xabar qilinishi mumkinligini tan olish zarur.

- Ma'lumotlar suiiste'mollikning turli qirralarini hal qilish uchun qo'llab-quvvatlash xizmatlari va aralashuvlarga zudlik bilan ehtiyoj borligini ta'kidlaydi. Bunga zo'ravonlikka duchor bo'lganlarning xavfsizligi va farovonligini ta'minlash uchun tushuntirish kampaniyalari, maslahat xizmatlari va huquqiy himoya kiradi.

- Intim sherikning zo'ravonligi turli omillar, jumladan, kuch dinamikasi, ijtimoiy me'yorlar va individual sharoitlar ta'siri ostida bo'lgan murakkab masala. Profilaktika va aralashuvning samarali strategiyalari ushbu murakkablikni hisobga olishi kerak.

67. Jinsiy hayotingiz yoki munosabatlaringiz deb ayblanganingizni his qilganmisiz?

- Respondentlarning sezilarli foizi (17,44%) o'zlarining jinsiy hayoti yoki munosabatlari haqida o'zlarini tanqid ostiga olganliklarini bildirishgan. Bu shuni ko'rsatadiki, so'ralgan guruhdagi shaxslarning muhim qismi ushbu sohada idrok etishni boshdan kechirgan.
- Ushbu tahlilda jins muhim omil emas edi.

Hech qanday hukm hissi bildirilmagan:

- Respondentlarning ko'pchiligi (66,28%) o'zlarining jinsiy hayoti yoki munosabatlari haqida o'zlarini tanqid ostiga olmaganliklarini ta'kidladilar. Bu so'ralgan guruhdagi shaxslarning katta qismi ushbu kontekstda idrok etmaganliklarini bildiradi.

Vaqti-vaqti bilan hukm qilish hissi:

- Kichik bir foiz (4,65%) ba'zida o'zini hukm qilinayotganini qayd etdi, bu ba'zi respondentlar jinsiy hayoti yoki munosabatlariga nisbatan vaqti-vaqti bilan hukm chiqarishlarini ko'rsatadi.

Noaniq yoki qo'llanilmaydi:

- “Yo‘q” deb belgilangan kichik foiz (11,63%), bu noaniqlikni yoki savolning qo‘llanilishi mumkin emasligini ko‘rsatadi.

68. Kimdir bilan jinsiy aloqada bo'lish uchun bosim yoki majburiyatni his qilganmisiz?

- Respondentlarning sezilarli foizi (12,79%) o'zlarini bosim ostida yoki jinsiy aloqada bo'lish majburiyatini his qilganliklarini bildirishgan. Bu so'ralgan guruhdagi shaxslarning bir qismi ushbu kontekstda bosim yoki majburiyatni boshdan kechirganligini ko'rsatadi.
- Ushbu tahlilda jins muhim omil emas edi.

Hech qanday bosim yoki majburiyat haqida xabar berilmagan:

- Respondentlarning aksariyati (82,56%) o'zlarini jinsiy aloqada bo'lish uchun bosim yoki majburiy his qilmaganliklarini ta'kidladilar. Bu so'ralgan guruhdagi shaxslarning katta qismi bunday bosim yoki majburiyatni boshdan kechirmaganliklarini bildiradi.

Noaniq yoki qo'llanilmaydi:

- Kichik foiz (4,65%) "Yo'q" deb belgilangan, bu noaniqlikni yoki savolning qo'llanilmasligi mumkinligini ko'rsatadi.

69. Jamoat joylarida sayr qilganingizda kiygan kiyim uchun ayblanganingizni his qilganmisiz?

- Respondentlarning salmoqli foizi (30,23%) jamoat joylarida sayr qilishda kiyim tanlashda o'zlarini tanqid ostiga olganliklarini bildirishgan. Bu shuni ko'rsatadiki, so'ralgan guruhdagi shaxslarning katta qismi kiyim-kechaklarga asoslangan holda idrok etishni boshdan kechirgan.

Hech qanday hukm hissi bildirilmagan:

- Respondentlarning ko'pchiligi (58,14%) jamoat joylarida sayr qilishda kiyim tanlashda o'zlarini hukm qilinmaganliklarini aytishdi. Bu so'ralgan guruhdagi shaxslarning muhim qismini aks ettiradi, bu kontekstda idrok etmaganliklarini bildiradi.

Vaqti-vaqti bilan hukm qilish hissi:

- Kichkina foiz (1,16%) ba'zida o'zini hukm qilinayotganini qayd etdi, bu esa ba'zi respondentlarning kiyim tanlashiga qarab vaqti-vaqti bilan hukm qilishlarini ko'rsatadi.

Noaniq yoki qo'llanilmaydi:

- “Yo‘q” deb belgilangan o‘rtacha foiz (10,47%), bu noaniqlik yoki savol qo‘llanilmasligi mumkinligini ko‘rsatadi.

70. Kechasi ko'chada yolg'iz yurganingizda o'zingizni qulay his qilasizmi?

- Respondentlarning sezilarli foizi (20,93%) tungi vaqtda ko'chada yolg'iz o'zini qulay his qilishini bildirgan. Bu shuni ko'rsatadiki, so'ralgan guruhdagi shaxslarning bir qismi buni amalga oshirishda o'zini xavfsiz his qiladi.
- Ushbu tahlilda jins muhim omil emas edi.

O'zingizni qulay his qilmaslik:

- Respondentlarning aksariyati (53,49%) tungi vaqtda ko'chada yolg'iz yurish o'zini qulay his qilmasligini ta'kidladi. Bu so'ralgan guruhdagi shaxslarning muhim qismini tungi jamoat joylarida shaxsiy xavfsizligi haqida tashvish bildirayotganini aks ettiradi.

Noaniq yoki qo'llanilmaydi:

- Katta foiz (25,58%) "Yo'q" deb belgilangan, bu noaniqlikni yoki savolning qo'llanilmasligi mumkinligini ko'rsatadi.

71. Siz hech qachon aniq va aniq jinsga bog'liq sifat yoki atama yordamida haqoratlanganmisiz?

- Respondentlarning salmoqli foizi (32,56%) aniq va aniq jinsga tegishli sifat yoki atama yordamida haqorat qilinganini bildirgan. Bu shuni ko'rsatadiki, so'ralgan guruhdagi shaxslarning sezilarli qismi jinsga asoslangan haqoratlarga duch kelgan.

Genderga asoslangan haqoratlarni boshdan kechirmaslik:

- Respondentlarning aksariyati (62,79%) aniq va aniq jinsga tegishli sifat yoki atama yordamida haqorat qilinmaganligini ta'kidladi. Bu so'ralgan guruhdagi shaxslarning katta qismi bunday haqoratlarga duch kelmaganliklarini bildiradi.

Noaniq yoki qo'llanilmaydi:

- “Yo‘q” deb belgilangan kichik foiz (4,65%), bu noaniqlikni yoki savolni qo‘llash mumkin emasligini ko‘rsatadi.

72. Ish qidirayotganda gender kamsitishlariga duch kelganmisiz?

- Respondentlarning sezilarli foizi (29,07%) ish qidirayotganda gender kamsitishlariga duchor bo'lganliklarini bildirgan. Bu shuni ko'rsatadiki, so'ralgan guruhdagi shaxslarning muhim qismi ish qidirish jarayonida gender tarafkashlik bilan bog'liq muammolarga duch kelgan.

Gender diskriminatsiyasini boshdan kechirmaslik:

- Respondentlarning aksariyati (59,30%) ish qidirishda gender kamsitishlariga duch kelmaganliklarini ta'kidladilar. Bu so'ralgan guruhdagi shaxslarning katta qismi ish qidirishda bunday kamsitishlarga duch kelmaganliklarini bildiradi.

Noaniq yoki qo'llanilmaydi:

- "Yo'q" deb belgilangan o'rtacha foiz (11,63%), bu noaniqlikni yoki savol qo'llanilmasligi mumkinligini ko'rsatadi.

Ish qidirishda gender kamsitishlari haqida hisobot berishdagi nomuvofiqlik:

- Ayollar hisoboti (39,66%):
  - Ayollarning 39,66 foizi ish qidirayotganda gender kamsitishlariga duchor bo'lganliklarini ma'lum qilgan.
- Erkaklar hisoboti (3,70%):
  - Erkaklarning atigi 3,70 foizi ish qidirishda gender kamsitishlariga duchor bo'lganini bildirgan.

73. Ish joyingizda ayol hamkasblar o'zlarining erkak hamkasblariga qaraganda kamroq qulay munosabatda bo'ladigan holatlarni kuzatasizmi?

- Respondentlarning katta qismi (26,74%) o'z ish joylarida ayol hamkasblari erkak hamkasblariga nisbatan kamroq qulay munosabatda bo'lish holatlarini kuzatganliklarini bildirishgan. Bu shuni ko'rsatadiki, so'ralgan guruhdagi shaxslarning sezilarli qismi o'z ish joylarida genderga asoslangan nomutanosiblikni sezadi.
- Ushbu tahlilda jins muhim omil emas edi.

Genderga asoslangan nomutanosibliklarga rioya qilmaslik:

- Respondentlarning ko'pchiligi (59,30%) ayol hamkasblari o'zlarining ish joylarida erkak hamkasblariga nisbatan kamroq qulay munosabatda bo'lish holatlarini kuzatmasliklarini ta'kidladilar. Bu so'ralgan guruhdagi shaxslarning katta qismi bunday nomutanosiblikni sezmasligini bildiradi.

Vaqti-vaqti bilan kuzatuvlar:

- Kichkina foiz (1,16%) bunday holatlarni ba'zida kuzatayotganini bildirgan, bu esa ba'zi respondentlar ayol hamkasblariga munosabatda genderga asoslangan nomutanosibliklarni vaqti-vaqti bilan payqashlarini ko'rsatadi.

Noaniq yoki qo'llanilmaydi:

- “Yo‘q” deb belgilangan o‘rtacha foiz (12,79%), bu noaniqlikni yoki savolning qo‘llanilishi mumkin emasligini ko‘rsatadi.

75. Ishingizda qachondir ayol boshlig’ingiz bo'lganmi?

- Respondentlarning salmoqli qismi (47,67%) ish joyida ayol xo'jayin borligini ma'lum qilgan. Bu shuni ko'rsatadiki, so'ralgan guruhdagi shaxslarning deyarli yarmi ayollar rahbarligida ishlagan.
- Muhim foiz (44,19%) ish joyida ayol xo'jayin yo'qligini ta'kidladi.
- "Bilmayman" (3,49%) va "Yo'q" (4,65%) javoblari noaniqlik darajasini yoki ayol xo'jayinga ega bo'lish tajribasining etishmasligini ko'rsatadi.
- Ushbu tahlilda jins muhim omil emas edi.

Xulosa:

- So'rov ishtirokchilarining katta qismi guvoh, jabrlanuvchi yoki jinoyatchi sifatida oiladagi zo'ravonlikka duch kelgan. Shaxsiy tajribalari haqida xabar berganlar jismoniy ziyondan ko'ra psixologik zo'ravonlikning ko'pligini ta'kidladilar. Bundan tashqari, respondentlarning muhim qismi kamsitishlarga duch kelganini tan oldi, bu holatlarning deyarli beshdan bir qismi oila va do'stlar doiralarida sodir bo'ladi.

- Natijalar oila va do'stlikning intim sohalarida kamsitish va gender tarafkashlik muammolarini hal qiluvchi strategik xabardorlik kampaniyalarining muhimligini ta'kidlaydi. Ushbu maqsadli yondashuv o'zaro tushunish va empatiyani rivojlantirish, sog'lom shaxslararo munosabatlarga hissa qo'shishga qaratilgan.

- Bundan tashqari, ma'lumotlar shaxsiy xavfsizlik bilan bog'liq e'tiborga molik tashvishlarni ko'rsatadi, chunki respondentlarning aksariyati tunda yolg'iz yurish paytida noqulaylik his qilishlarini bildiradi. Bu odamlarning tungi vaqtda yolg'iz o'zi xavfsiz yurish qobiliyatini ta'minlash uchun xavfsiz muhit yaratish dolzarbligini ta'kidlab, jamoat tashabbuslari va infratuzilmani yaxshilash zarurligini ta'kidlaydi..

III. Gender tengligi haqidagi bilim va e'tiqodlar (sifat)

A. Umuman

1. Gender tengligini qanday aniqlaysiz?

Albatta, bu erda moslashtirilgan versiya:
Ma'lumotlar gender tengligi ta'rifi bo'yicha turli nuqtai nazarlarni ochib beradi. Asosiy xulosalarga quyidagilar kiradi:

- Respondentlarning aksariyati gender tengligini ayollar va erkaklar uchun jamiyat, oila v a ish joylarida teng huquq va imkoniyatlar bilan bog'laydi.

- Ayrimlar gender tengligining ajralmas tarkibiy qismi sifatida oiladagi munosabatlar va jinslar o'rtasidagi o'zaro hurmatning ahamiyatini ta'kidlaydilar.

- Shunga qaramay, respondentlarning bir qismi gender tengligining aniq ta'rifini aytishga qiynaladi yoki kontseptsiya bo'yicha yetarli ma'lumot yo'qligini tan oladi.

- Ba'zi respondentlar mehnat va mas'uliyatni erkaklar va ayollar o'rtasida oilaviy va kasbiy sharoitlarda muvozanatli taqsimlash muhimligini ta'kidlaydilar.

- Ma’lumotlar jamiyatda ayollar va erkaklarga nisbatan hurmat va adolatli munosabatni shakllantirish muhimligini ham ta’kidlaydi.

2. Gender tengsizligi o'zbek jamiyatiga qanday ta'sir qiladi?

- Respondentlarning qariyb 60 foizi gender tengsizligidan kelib chiqadigan salbiy oqibatlarni ko'rsatib, asosan salbiy fikr bildiradi. Ular bu salbiy ta’sirning asosiy omillari sifatida adolatsiz munosabat, ayollarning qadrsizlanishi va cheklangan imkoniyatlarni tilga oladi.

- Javoblarning 20% atrofida "bilmayman" yoki "bilmagandim" kabi iboralar bilan jaholat yoki noaniqlik darajasini bildiradi. Bu shuni ko'rsatadiki, aholining bir qismi bu borada tushuncha yoki ma'lumotga ega emas.

- Respondentlarning qariyb 10 foizi gender tengsizligi o'zbek jamiyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini ta'kidlab, qarama-qarshi nuqtai nazarga ega. Ular o'z nuqtai nazarini tasdiqlovchi dalil sifatida ayollarning ahvoli yaxshilangani va huquqlarning kengaytirilganini qayd etadilar.

- Javoblarning taxminan 10 foizi gender tengsizligi jamiyatga minimal ta'sir ko'rsatadi yoki umuman ta'sir qilmaydi, degan fikrni bildiradi. Bu nuqtai nazardan ko'rinib turibdiki, ayrim shaxslar gender tafovutlarining ahamiyatini kamaytirmoqda.

- Ba'zi javoblar gender tengsizligiga qarshi kurashish va ayollar uchun teng huquqlarga erishish dolzarbligini ta'kidlab, o'zgarishlar zarurligini tan olishdan dalolat beradi.

- Koʻpgina javoblar Oʻzbekiston jamiyatining gender tengligiga tayyor emasligini ta’kidlab, mavjud stereotiplarga qarshi kurashish, erkaklar va ayollarning roli haqidagi gʻoyalarni oʻzgartirish zarurligini ta’kidlaydi.

3. Erkaklar va ayollar teng bo'lishi mumkinmi? Iltimos, javobingizni tushuntiring.

- Ayollar va erkaklar o'rtasidagi tenglik oila tarkibidagidan ko'ra jamiyat sharoitida ko'proq ma'qulroq deb qabul qilinadi. Erkak ko'pincha bosh va qaror qabul qiluvchi sifatida ko'rilgan an'anaviy oila dinamikasi bu idrokga yordam beradi.

- Madaniy va an'anaviy qadriyatlar gender tengligi haqidagi fikrlarni sezilarli darajada shakllantiradi. Ayrim javoblar shuni ko'rsatadiki, o'zbek madaniyatida erkak va ayol o'rtasidagi tenglik tushunchasi hamma tomonidan tushunilmagan yoki qabul qilinmasligi mumkin.

- Jinslar o'rtasidagi tenglik imkoniyati hayotning turli sohalarida turlicha ko'riladi. Ba'zilar ishda yoki jamiyatda tenglik borligiga ishonsalar-da, idrok etilgan rol va mas'uliyat tufayli oilada tenglik bilan bog'liq shartlar mavjud.

- Biologik farqlar, xususan, jismoniy kuch, gender tengligi haqidagi munozaralarda cheklashi yoki e'tiborga olinishi kerak bo'lgan omillar sifatida ko'tariladi.

- Gender tengligi tarafdori bo‘lgan dalillar teng huquq va imkoniyatlar, ayollarning biologik rivojlanishini e’tirof etish, hayot va mehnatga mutanosib yondashish zaruriyati haqida murojaatlarni o‘z ichiga oladi.

- Ayrim javoblar shuni ko'rsatadiki, gender tengligiga munosabat kontekstga bog'liq bo'lishi mumkin. Ayollar va erkaklar ideal ravishda teng bo'lishi kerakligi e'tirof etilgan bo'lsa-da, madaniy yoki an'anaviy mulohazalar ma'lum cheklovlarni qo'yishi mumkin.

4. Gender diskriminatsiyasiga ta'sir etuvchi omillar nimalardan iborat?

- Ba'zi ishtirokchilar kamsitish sabablari haqida ma'lumot yoki tushuncha etishmasligini bildiradi, bu esa xabardorlikdagi bo'shliqni ko'rsatadi.

- Javoblarning bir qismi kamsitish haqida salbiy tasavvurni bildiradi, bu nomaqbul va mantiqsiz hodisa ekanligini tan olishni anglatadi.

- Boshqalar gender kamsitishini gender tengsizligi, erkaklar hukmronligi, zo'ravonlik va ayollarga nisbatan hurmatsizlik kabi muammolar bilan bog'laydi, bu kamsitishga ta'sir qiluvchi ijtimoiy va madaniy omillardan xabardorlikni ochib beradi.

- Ayrim javoblar diskriminatsiyani iqtisodiy bosim yoki so'z erkinligini cheklash bilan bog'laydi, bu kamsitish moddiy va ijtimoiy jihatlarga ega bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi.

- Ba'zi ishtirokchilar kamsitishni madaniy stereotiplar va an'analar bilan bog'lab, kamsitishning paydo bo'lishi va davom etishida ijtimoiy-madaniy omillarning potentsial ahamiyatini ta'kidlaydilar.

5. O'zbekistonda gender tengligi qanday rivojlanishi mumkin deb o'ylaysiz?

- Javoblar tahlili shuni ko'rsatadiki, ko'plab odamlar o'z mamlakatlarida gender tengligini ta'minlash bo'yicha potentsial harakatlar haqida xabardor emaslar.

- Ayrim taklif etilayotgan chora-tadbirlar qatorida xotin-qizlarga koʻproq imkoniyatlar yaratish, ularning oiladagi rolini oshirish, ta’lim va tushuntirish ishlarini olib borish, qonunchilikka oʻzgartirishlar kiritish, ayollar huquqlarini mustahkamlash, ularning yetakchilik rolidagi ishtirokini ragʻbatlantirish kiradi.

- Shuningdek, gender ta’limi, axborot-ma’rifiy kampaniyalar, xotin-qizlarni qoʻllab-quvvatlashning ahamiyati ta’kidlanadi.

- Umuman olganda, gender tengsizligi muammosi e'tirof etilib, tegishli chora-tadbirlar va qonunchilikka o'zgartirishlar kiritilishi mamlakatda gender tengligiga erishishga yordam beradi degan umidda. Biroq, ushbu chora-tadbirlarning amalda amalga oshirilishiga shubha va shubhalar ham yaqqol namoyon bo'lmoqda.

6. Maktablar va ta'lim gender tengligi haqida xabardorlikni oshirishga qanday hissa qo'shishi mumkin?

- Respondentlarning aksariyati gender tengligidan xabardorlikni oshirishda maktab va ta’lim muhim rol oʻynashini e’tirof etadi.

- Ba'zi respondentlar bilim etishmasligini yoki bu masalada maktab va ta'limning roli muhimligini tan olmaydilar.

- Gender tengligi haqidagi ta'limni erta bolalikdan boshlash zarurligiga e'tibor qaratilib, uni bog'chalar va boshlang'ich maktablar o'quv dasturlariga kiritish takliflari bildirilmoqda.

- Ba'zi respondentlar gender tengligi masalalari bo'yicha maktab va bog'cha o'qituvchilarini xabardor qilish va o'qitish muhimligini ta'kidlaydilar.

- Ba'zi respondentlar gender tengligi haqidagi ta'lim maktablar doirasidan tashqariga chiqishi va oilalarni ham qamrab olishi kerak, degan fikrni bildiradi.

- Umuman olganda, aksariyat respondentlar ta'lim va maktablarning gender tengligi haqida xabardorlikni oshirishga ijobiy hissa qo'shish imkoniyatlarini tan olishadi. Biroq, bu masalani maktab o'quv dasturiga kiritish zarurligi yoki ahamiyatiga shubha qiladigan odamlar bor.

B. Oiladagi zo'ravonlik

7. Oiladagi zo'ravonlikni qanday ta'riflagan bo'lardingiz?

Bu erda biroz o’zgartirilgan versiya:

** "Oiladagi zo'ravonlik" tushunchasini qanday ta'riflaysiz”?**

Javoblarni o'rganish "oiladagi zo'ravonlik" uchun turli xil ta'riflarni ko'rsatadi. Ba'zi respondentlar buni birinchi navbatda jismoniy zo'ravonlik bilan bog'lashadi, boshqalari esa jinsiy yoki psixologik zo'ravonlik kabi jihatlarga urg'u beradi. Bundan tashqari, ba'zi javoblar oiladagi zo'ravonlik tabiati haqida xabardorlikning etishmasligi yoki tushunmovchilikni ko'rsatadi. Javoblar, ayniqsa, bolalar uchun salbiy oqibatlarni va oiladagi zo'ravonlikning oila va nikoh munosabatlariga buzuvchi ta'sirini tan olish muhimligini ta'kidlaydi.

- Ko'pgina ishtirokchilar "oiladagi zo'ravonlik" tushunchasini to'liq tushunmaganliklarini namoyish etadilar, bu esa ushbu masala bo'yicha ma'lumotlarning etishmasligi yoki jamoatchilik muhokamasini ta'kidlaydi.
- Turmush o'rtoqlar o'rtasidagi o'zaro tushunmovchilik, o'zaro hurmat va kamsitish holatlari oiladagi zo'ravonlik mavjudligini ko'rsatadigan umumiy omillar sifatida aniqlanadi.
– Jabrlanuvchilarning, ayniqsa, bolalarning jismoniy va ruhiy salomatligiga salbiy ta’sir ko‘rsatishini e’tirof etish oiladagi zo‘ravonlikning og‘ir oqibatlarini ta’kidlaydi.
- Biroq, muammo haqida noaniqlik yoki bexabarlikning mavjudligi oiladagi zo'ravonlik va uning zararli oqibatlari haqida xabardorlikni oshirish zarurligini ta'kidlaydi. Ta'lim dasturlari va kampaniyalari oiladagi zo'ravonlik, xususan, ayollar haqidagi stereotiplarni o'z ichiga olgan javoblarda yanada kengroq va to'g'ri tushunishni rivojlantirish uchun juda muhimdir.

8. Sizningcha, oiladagi zo'ravonlikning oldini olish uchun kim mas'ul?

- Respondentlarning qariyb 50 foizi zo'ravonlikning oldini olish uchun har bir oila a'zosi mas'uliyat yuklaydi, degan fikrni bildiradi. Bu oiladagi zo'ravonlik muammosini hal qilish uchun oila ichidagi jamoaviy sa'y-harakatlar talab etiladi, degan fikrni ta'kidlaydi.

- Respondentlarning qariyb 30 foizi zo'ravonlikning oldini olish mas'uliyati erkaklar zimmasida ekanligini ta'kidlaydi. Bu oiladagi zo'ravonlikka qarshi kurashning asosiy mas'uliyati erkaklar zimmasiga tushadi, degan fikrni ko'rsatadi.

- Respondentlarning qariyb 15 foizi zo'ravonlikning oldini olish mas'uliyatini erkaklar va ayollar zimmasiga yuklaydi. Bu muammoni hal qilish har ikki jins vakillarining birgalikdagi sa'y-harakatlarini talab qilishini tushunishni ko'rsatadi.

- Respondentlarning 5% dan kamrog‘i zo‘ravonlikning oldini olish uchun davlat, jamiyat yoki davlat idoralari kabi subyektlar mas’uliyatni o‘z zimmasiga olishi kerakligini ta’kidlaydi. Bu muammoni hal qilishda tashqi institutlar va tuzilmalar rol o'ynashi kerak degan ishonchni anglatadi.

- Respondentlarning qariyb 5 foizi zo'ravonlikning oldini olishda ta'lim, targ'ibot ishlari va oilada bolalarni to'g'ri tarbiyalash muhim ahamiyatga ega ekanligini ta'kidlaydi.

9. Oiladagi zo‘ravonlik o‘zbek jamiyatiga qanday ta’sir qiladi?

- Ko‘pchilik respondentlar oiladagi zo‘ravonlikning bolalarning ruhiy holatiga salbiy ta’siridan xavotir bildirishmoqda. Ular bu oilaning buzilishiga, ajralishlarning ko'payishiga va etimlikning ko'payishiga yordam beradi, deb hisoblashadi.

- Oiladagi zo‘ravonlik jamiyatda ayollarni qadrsizlantiruvchi omil sifatida qabul qilinadi. Ishtirokchilar uning yosh avlodga salbiy ta'sirini qayd etib, salbiy odatlarning rivojlanishiga olib keladi.

- Ba'zi respondentlar zo'ravonlik mavjudligi sababli jamiyatda fikr bildirish qo'rquvini ta'kidlashadi. Bundan tashqari, mavjud qonunchilik ushbu hodisaga qarshi kurashda yetarli darajada samarali emas degan fikr ham mavjud.

- Javoblarning aksariyati salbiy bo'lsa-da, oilalar muammoni qanday hal qilishiga qarab, turli xil ta'sirlar haqida gap boradi. Ba'zi ishtirokchilar muayyan holatlarga qarab natijalar ham salbiy, ham ijobiy bo'lishi mumkinligini tan olishadi.

10. Sizningcha, O‘zbekistonda oiladagi zo‘ravonlikning oldini qanday olish mumkin?

- Ko'pgina ishtirokchilar qonunbuzarlarni qattiq jazolash va oiladagi zo'ravonlik qurbonlarini yanada kuchliroq himoya qilish uchun qat'iy qonunlar va takomillashtirilgan huquqiy kampaniyalar tarafdori.

- Tavsiyalardan aholining barcha qatlamlariga qaratilgan seminarlar va targ‘ibot tadbirlarini tashkil etish, bunda asosiy e’tibor erkaklarni oiladagi zo‘ravonlik va uning oqibatlari haqida tushuntirishga qaratilgan. Bundan tashqari, gender masalalarini maktab va universitet o'quv dasturlariga kiritish taklif etiladi.

- Respondentlar oila farovonligini qo'llab-quvvatlash va gender tengligini ta'minlash bo'yicha tadbirlarni amalga oshirishni taklif qilmoqdalar. Xotin-qizlar huquqlarini mustahkamlash, ularning rivojlanishi uchun keng imkoniyatlar yaratishga ham e’tibor qaratilmoqda.

- Oilaviy zo‘ravonlikka qarshi kurashning jamoaviy strategiyasini shakllantirish uchun huquqni muhofaza qiluvchi idoralar, ta’lim muassasalari, ma’naviyat peshvolari va boshqa jamoalar bilan hamkorlik qilish taklif etilmoqda.

- Tavsiyalar oiladagi zo'ravonlik va uning zararli oqibatlari haqida ijtimoiy xabardorlikni oshirish uchun turli tashviqot usullaridan foydalanishni o'z ichiga oladi.

11. Sizningcha, qanday vaziyatlarda er o‘z xotiniga nisbatan jismoniy zo‘ravonlik yoki og‘zaki haqorat qilishini ma’qul deb bilasiz?

- Aksariyat respondentlar er hech qachon, qanday sharoitda bo'lishidan qat'i nazar, o'z xotiniga nisbatan na jismoniy zo'ravonlik, na og'zaki haqorat qilmasligi kerakligini qat'iy ta'kidlaydi. Bu nuqtai nazarni ta'kidlash uchun odatda "hech qachon", "hech qanday sharoitda" va "ruxsat berilmaydi" kabi iboralar ishlatilgan. Bu ba'zi ishtirokchilar og'zaki haqorat qilish ba'zan maqbul ekanligini ko'rsatgan miqdoriy javoblar bilan solishtirganda qiziqarli nuqtai nazardir.

- Ba'zi respondentlar zo'ravonlikka qarshi chiqish bilan birga, er o'z xotinini tahqirlashi mumkin bo'lgan aniq holatlarni aytib o'tishgan. Bu holatlarga xotinning asossiz xatti-harakatlari, erning ota-onasiga nisbatan hurmatsizlik yoki muayyan chegaralarni kesib o'tish kiradi. Bundan tashqari, ba'zi respondentlar suiiste'mol qilish ehtimolini xiyonat yoki hurmatsizlik bilan bog'lab, bunday hollarda haqoratni oqlash mumkin bo'lsa-da, jismoniy zo'ravonlik qabul qilinishi mumkin emasligini ta'kidladi.

- Savolga to'g'ridan-to'g'ri murojaat qilmagan yoki tahlil qilish uchun to'liq ma'lumotga ega bo'lmagan javoblar mavjud edi.

12. Zo'ravonlikning qaysi turi eng ko'p uchraydi? Iltimos, ularni tavsiflab bering.

- Jismoniy zo'ravonlik 51 ta javobda ta'kidlangan zo'ravonlikning eng tez-tez tilga olingan turi sifatida paydo bo'ladi. Bu toifaga kaltaklash, jismoniy kuch ishlatish va zarbalar kiradi.

- Psixologik zo'ravonlik ham keng tarqalgan bo'lib, 30 ta javob bezorilik, haqorat, manipulyatsiya va ma'naviy bosim holatlarini ko'rsatadi.

- Jinsiy zo'ravonlik 12 ta javobda keltirilgan bo'lib, ular jinsiy zo'ravonlik, zo'rlash yoki zo'rlash holatlarini qamrab oladi.

– 10 ta javobda ma’naviy tahqirlash, jumladan, haqorat, kamsitish, ma’naviy va diniy huquqlarga tajovuz qilish holatlari aniqlangan.

- Iqtisodiy zo'ravonlik 5 ta javobda e'tirof etilgan bo'lib, u moliya ustidan nazorat, iqtisodiy qaramlik va tirikchilikdan mahrum qilish tahdidini o'z ichiga oladi.

- Og'zaki zo'ravonlik, haqoratomuz yoki kamsituvchi so'zlar yoki bayonotlardan foydalanish bilan tavsiflanadi 4 ta javobda.

- Og'zaki jinsiy faoliyatni amalga oshirish uchun tahdid yoki majburlash sifatida tavsiflangan og'zaki zo'ravonlik 3 ta javobda ko'rsatilgan.

13. Boshqa birovga turmushga chiqish uchun uyini tashlab ketgan (qochib ketgan) ayolga qanday munosabatda bo'lish kerak deb o'ylaysiz?

- Bu savolga berilgan javoblardan olingan xulosalar xilma-xillik va ba'zan qarama-qarshi nuqtai nazarlarni namoyon qiladi. Turmush o'rtog'ini tanlash insonning asosiy huquqi ekanligini ta'kidlab, ayolning xohish-istaklarini amalga oshirishda qo'llab-quvvatlashni targ'ib qiluvchilar ham bor.

- Aksincha, ba'zilar ayol oilada qolishi, muammolarni jamoaviy hal etishi kerakligini ta'kidlaydi.

- Ta'kidlash joizki, ayrim javoblarda ijtimoiy himoya choralariga murojaat qilish yoki ayolni qochish uchun jazolash taklif etiladi.

- Bundan tashqari, ko'pchilik uning ketishining sabablarini tushunish va muammoni hal qilish uchun muloqotni rivojlantirish muhimligini ta'kidlaydi..

IV. Tavsiyalar

1. Oilaviy zo'ravonlik qonunlarini mustahkamlash va huquqbuzarlarni jazolash va jabrlanuvchilarning huquqlarini himoya qilish uchun huquqiy kampaniyalarni amalga oshirish.

2. Butun aholi, jumladan, erkaklar uchun keng koʻlamli tushuntirish tadbirlari va seminarlar tashkil etish, gender masalalarini ta'lim dasturlariga kiritish.

3. Oila farovonligini oshirish va ayollar imkoniyatlarini kengaytirish boʻyicha aniq tadbirlarni ishlab chiqish.

4. Oiladagi zoʻravonlikka qarshi yagona strategiyani shakllantirish uchun huquqni muhofaza qilish organlari, ta'lim muassasalari, ma'naviyat yetakchilari va jamoalar oʻrtasida hamkorlikni rivojlantirish.

5. Oiladagi zo'ravonlik haqida aholining xabardorligini oshirish uchun turli tashviqot usullaridan foydalanish.

6. Oiladagi zoʻravonlikka qarshi jamoaviy kurashni ragʻbatlantirish, jamiyatning faol ishtirokini va muhokamalarini ragʻbatlantirish.

7. Strategiyalarni tushunish va takomillashtirish uchun respondentlarning kengroq namunasi bilan qo'shimcha tadqiqotlar o'tkazing.

8. Jismoniy va ruhiy zoʻravonlikning oldini olish va yumshatish boʻyicha maqsadli dasturlarni ishlab chiqish.

9. Jinsiy zo'ravonlikning oldini olish va qurbonlarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha tashabbuslarni yarating.

10. Ma'naviy va iqtisodiy zo'ravonlikka qaratilgan targ'ibot kampaniyalarini yo'lga qo'ying.

11. Og'zaki va og'zaki bo'lmagan zo'ravonlikka qaratilgan profilaktika choralari va axborot kampaniyalarini ishlab chiqish.

IV. Tavsiyalar

12. Zo'ravonlik qurbonlarining zarur resurslar va qo'llab-quvvatlash xizmatlaridan foydalanish imkoniyatini ta'minlash.

13. Inson huquqlari va erkinliklariga qaratilgan ta’lim dasturlarini amalga oshirish.

14. Ayollarni qo'llab-quvvatlash dasturlarini ishlab chiqish.

15. Axborot ta’minoti markazlarini tashkil etish.

16. Ayollarning zo‘ravonlik tufayli oilasini tark etishiga jamoatchilik fikri va munosabatini o‘zgartirish.

17. Oilasini tashlab ketgan ayollarni ijtimoiy himoya qilish tizimini ishlab chiqish.

18. Nizolarni bartaraf etish va sog'lom munosabatlarni o'rnatish uchun treninglar va seminarlar tashkil etish.

19. Huquqni muhofaza qilish organlari bilan hamkorlik qilish.

20. Oila va jamiyatdagi zo‘ravonlik sabablarini o‘rganish va tahlil qilish.

21. Crizis-markazlari tarmog‘ini kengaytirish.

22. Shaxslararo munosabatlarda zo‘ravonlikning oldini olishga qaratilgan tadbirlar va kampaniyalarni tashkil qilish.